

SZAKDOLGOZAT

Zsigmond Zsombor

Budapest
2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Tájrendező és kertépítő mérnöki alapképzési szak

A látogatóirányítás tájépítészeti eszköztára

Belső konzulens: Eplényi Anna Vivien PhD
egyetemi docens

Intézet/Tanszék: Tájépítészeti,
Településtervezési és
Dísznövénykertészeti
Intézet, Kertművészeti és
Kertépítészeti Tanszék

Készítette: Zsigmond Zsombor
I9P8Q7
nappali

Budapest

2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	5
1.1. Témaválasztás	5
1.2. A téma lehatárolása	5
1.3. Célkitűzés.....	7
1.4. Kutatásmódszertan.....	7
2. Kutatás - Külföldi példák.....	9
2.1. Port Botany Expansion, Sydney, Ausztrália	9
2.2. Hudson River Park, New York, USA.....	12
2.3. Warsaw Breweries, Varsó, Lengyelország.....	15
2.4. Governors Island, New York, USA	17
2.5. Victorian Desalination Plant, Ausztrália	19
2.6. Nicollet Avenue, Minneapoli, USA	21
2.7. Titledown Park, Green Bay, Wisconsin, USA.....	23
2.8. Small Island, London, Egyesült Királyság	23
2.9. Felixstow Reservation, Ausztrália	23
2.10. Parque do Pontal, Brazília.....	24
2.11. Ponta da Figueira Marina, Brazília	24
2.12. Brain Park, Krakkó, Lengyelország	24
2.13. Princeton University, New Jersey, USA.....	25
2.14. Silesian Museum, Katowice, Csehország.....	25
3. A külföldi példák összegzése és kiértékelése, tanulságok.....	26
3.1. A külföldi projektekben megjelenő tábla típusok	26
3.2. A kutatás során vizsgált további tényezők, tanulságok	28
3.3. Helytálló anyaghasználat.....	28
3.4. Flexibilis táblakialakítás.....	29
3.5. Szemléletes információközlés	30
3.6. Egységesített tábla struktúra	32
3.7. Irányított és folyamatos tájékoztatás.....	33
3.8. Integrált formák és méretek.....	34
3.9. Helyspecifikus grafikai elemek.....	35
3.10. Akadálymentes tájékoztatás	37

3.11. A tanulságok kiértékelése a külföldi példákön	38
4. Magyarországi helyszínek bemutatása és kiértékelése	41
4.1. Városliget.....	42
4.2. Pünkösdfürdő Park	45
4.3. További magyarországi helyszínek bemutatása.....	49
5. Összegzés.....	54
Irodalomjegyzék	56
Mellékletek.....	58

1. Bevezetés

1.1. Témaválasztás

Dolgozatom témája a különböző tájépítészeti projektekből található látogatóirányítási eszközök, továbbá azokra az elemekre és az egész projektre vonatkozó arculat kapcsolatáról szól. Vizsgálatom arra irányult, hogy amikor egy projekthez készül az egyedi, csak arra a helyszíntre jellemző és megfelelő terv, akkor az abban a tervben található elemek, például a pad, szemetes, de leginkább a különböző információs táblák milyen kapcsolatban állnak magával a helyszínnel és a tervvel.

Választásom azért esett erre a témára, mert már kiskorom óta érdekel a művészetek világa, az alkotás, kreatívnak tartom magam. Ebből kiindulva fel is merült, hogy építész vagy grafikus legyek, azonban a tájépítészet mellett döntöttem. Ugyanakkor azt érzem, hogy ez a témakör tökéletesen összehozza a tájépítészetet a grafikával, olyan közös területet alkotva, amely még nem igazán elterjedt hazánkban. Ennek ellenére úgy gondolom, hogy ennek a témának van létjogosultsága és reményeim szerint a jövőben fontosabb része lesz minden tájépítészeti projektnek. Mindezen túl úgy érzem, hogy ez az a kérdés, melynek megválaszolásában teljes mértékben el tudok merülni és mely iránt érdeklődöm.

1.2. A téma lehatárolása

Az általam választott témakörök sokrétűek és terjedelmesek, melyek teljes körű vizsgálására nem lesz lehetőségem, így az elemzések bizonyos határait meg kellett határoznom. A lehatárolások az alábbiak:

A kisarchitektúrális elemek végtelen tárházából a dolgozatomban azokra az elemekre fogok koncentrálni, melyek a látogatók számára információs tartalommal bírnak. Így elkülönítettem nyolc különböző táblatípust. Annak érdekében, hogy ezen elemek mindenki számára jól elkülöníthetőek legyenek, minden elemhez készítettem egy-egy leírást. A leírás mellett szerepel egy piktogram is, melyet a dolgozatom további részeiben használni fogok a táblák jelölésére. (A táblázatban leírtak alapjául vett irodalmak: GIBSON 2009., CALORI 2015.)

Tábla típus	Fogalom	Piktogram
Üdvözlő tábla	Az adott helyszín szélén, a bejáratoknál található szignifikáns táblák, melyeken feltűnhet a helyszín neve, továbbá üdvözlő a látogatókat. Kitűnő találkozási pont a látogatók számára.	
Áttekintő térkép	A helyszín bejáratainál és főbb csomópontjainál elhelyezett táblák, melyeken a helyszín egészének a térképe látható. Ezek a táblák adják a látogatók első tájékozódási pontjait a helyszínen, jelölik a főbb attrakciókat és az összes útvonalat.	
Térképrészlet	A helyszín egy adott területének (pl.: kutya-futtató, játszótér) szélén, bejáratainál található táblák. A táblán látható egy részletesebb térkép és leírás az adott szegmensről.	
Útbaigazító tábla	Olyan útelágazásokban található táblák, ahol az embereknek döntést kell hozniuk, hogy merre haladjanak tovább. Általában nyilak mutatják, hogy melyik irányba melyik objektum, funkció található.	
Információs tábla	Élettelen objektumoknál és épületeknél található táblák, melyek bővebb információt nyújtanak az adott objektumról, ezzel is tovább gazdagítva a látogatói élményt.	
Figyelmeztető tábla	Olyan táblák, melyek felhívják a látogatók figyelmét az esetleges veszélyekre vagy fontos tudnivalókra, valamint a helyszín szabályaira. Céljuk, hogy biztosítsák a látogatók biztonságát és megelőzzék a baleseteket, valamint hozzájáruljanak a helyszín rendjének és szabályainak betartásához.	
Zoológiai tábla	A helyszínen élő állatokról nyújtanak részletes információt. Céljuk az, hogy a látogatók számára bemutassák az állatok nevét, élőhelyét, viselkedését, táplálkozási szokásait, védelmi státuszát és a természetvédelem fontosságát.	
Botanikai tábla	A helyszínen található növényekről nyújtanak részletes információt. Céljuk az, hogy a látogatók számára bemutassák a növények nevét, élőhelyét, növekedési szokásait és ökológiai szerepét. Ezek a táblák a növények közelében kerülnek elhelyezésre.	

1. ábra – A tábla típusok differenciálása – saját ábra

Természetesen egy projektben nem csak ezen elemek helyes kiválasztását, megtervezését kell figyelembe venni, hanem olyanokét, mint az asztalok, padok, lámpák, hulladékgyűjtők és biciklitárolók is. Azonban a dolgozatomban ezekről csak érintőlegesen fogok írni, így a vizsgálat során sem helyezek nagy hangsúlyt a tanulmányozásukra.

1.3. Célkitűzés

Ezzel a dolgozattal azt szeretném megmutatni, hogy szükséges az egységes megjelenés, az arculat, az egyes tájépítészeti projektekben megjelenő információs táblák esetében. Céлом tisztázni azt, hogy ez olyan újabb komponens, mely még teljesebbé teheti az összképet egy-egy tájépítészeti projektben, tovább gyarapítva az élményt. A táblarendszerek alapos megfontolást igénylő része a projektnek, mely előnyös megtervezése, nem csak több munkát és újabb akadályokat jelent, hanem egyfajta többletet adhat a helyszínnek, erősítheti annak a jellegét. A táblák nem lehetnek katalógusból kiválasztottak, szükség van az egyedileg tervezett, a helyszínhez kapcsolódó látogatóirányítási eszközökre.

Az ilyen, - különböző elemet átfogó egységes - megjelenési rendszer még nem igazán elterjedt a tájépítészetben, főleg nem Magyarországon. Azonban az építészet és a belső építészet már évtizedek óta komoly hangsúlyt fektet a látogatóirányításra, már az épület megtervezésének kezdetekor bevonnak megfelelő szakembereket is, és közösen dolgoznak tovább, ezáltal az épületekbe, belső terekbe integrálva a táblákat, mint design elemek és tájékozási támpontok.

Ezek függvényében jogosan merül fel a kérdés, hogy hol is kezdje a tervező, ha szeretne egyedi táblákat az általa tervezett tájépítészeti projektbe. Ezért a kutatásom során szerzett megfigyelések és tapasztalatok alapján szeretnék összeállítani egy olyan „checklistet” mely kapaszkodóként szolgálhat a tervezők számára, miket kell számításba venni a tervezés során. Ezzel támogatva, hogy az ilyen látogatóirányítási táblacsáládok egy idő után már olyan alapelemként legyenek megtervezve, mint a növénykiültetés, vagy a vízelvezetés, és jelenlétük tovább gyarapítsák a látogatói tájékoztatást, edukációt és élményt.

1.4. Kutatásmódszertan

Kutatásomat a LANDEZINE nevezetű, tájépítészetileg is sokak által elismert weboldalon kezdtem. A honlap több ezer projektnek és cikknek tárháza, mindenféle, a szakmához kapcsolódó témában és stílusban, melyet emberek ezrei látogatnak meg naponta (INT01). Egyértelműnek tűnt,

hogy nem is kezdhetem jobb helyen a kutatásomat, mint ebben a digitális könyvtárban. Azonban hamar rá kellett jönnöm, hogy ezen a felületen magára a tájépítészeti tervekre és megoldásokra helyezik a hangsúlyt, és nem a látogatóirányítás azon eszközeire, amelyet én most vizsgállok. Egyfelől ez teljesen érthető, mivel a LANDEZINE egy tájépítészeti platform, de jobban belegondolva az is lehet, hogy azon cikkek hiánya, melyek a tájépítészeti projektekben alkalmazott táblákról szólnak, nem azért hiányoznak, mivel nincs helyük a weboldalon, hanem azért, mert ez a témakör még nagyon kezdeti, nem elterjedt és nincsen róla elegendő szakirodalom.

Ezáltal a kutatásom következő szakaszában olyan szavakat használva, mint a branding, signage és wayfinding systems keresgéltem helyszínek és tervek után. Az így kapott több ezer projekt közül válogattam ki azokat, melyekről úgy gondoltam, beleillenek a témába, illetve felkeltették az érdeklődésemet. Ezen a felületen leválogatáson több tucat helyszín és bútorcsalád is átesett, melyek részletesebb megvizsgálása volt a következő lépés. Sok projektről kiderült, hogy csak olyan látványtervek, melyek sosem kerültek megvalósításra, vagy olyan terveknek a komponensei, melyek nem rendelkeznek azokkal az egységes arculati tulajdonsággal, melyet ebben a dolgozatban vizsgállok. Azonban voltak olyan projektek is, melyek kiemelkedtek a többi közül, így felkerestem az ötletgazda tervezőirodákat, valamint stúdiókat. Ezen irodák közül is sok csak formatervező iroda volt, mely bútorcsaládok tervezésére specializálódott és csak azzal foglalkozik, de voltak olyanok is, melyek az építészetet a formatervezéssel, a tájépítészettel és a grafikával együttesen készítik el munkáikat. Így ezen társulatok további projektjeiben kutakodva találtam rá azokra a tervekre, melyek vizsgálatát a későbbiekben elvégeztem.

Az összes ilyen projekt külföldi volt, de mindenképp szerettem volna, ha a szakdolgozatomban fel tudok mutatni hazai példákat is. A Városligetről tudtam, hogy olyan magyarországi tájépítészeti alkotás, ahol jelen vannak azon táblák, melyeket én keresek. Szerettem volna további hazai példákat is bemutatni, így készítettem egy olyan listát, melyen szereplő helyszínek további potenciális példák lehetnek. A kutatás során néhány helyszínt elvetettem, míg néhány új helyszín került bele a szakdolgozatomba.

Végül a hazai és külföldi példákat egybevetve összesen 22 helyszínt vizsgáltam és hasonlítottam össze.

2. Kutatás - Külföldi példák

A kutatásom során több tucat projekttel találkoztam, amelyek beleillettek szakdolgozatom témájába, azonban végül úgy döntöttem, hogy 14 külföldi helyszínt fogok részletesebben vizsgálni. Ezen helyek a világ más-más táján találhatók, különböző tervezőirodák és stúdiók munkái. A továbbiakban a 14 projektből hatot részletesebben fogok bemutatni, ugyanazon szempontok szerint elemezve azokat. A másik nyolc helyszínről pedig ennél jelentősen rövidebben, csak a lényegesebb információkat kiemelve fogok írni.

2.1. Port Botany Expansion, Sydney, Ausztrália

2. ábra – A Port Botany Expansion projekt bemutatás, tapasztalatok – saját ábra

A Port Botany Expansion nevezetű projekt a Sydney-től 12 kilométerre délre található Port Botany kikötő a korszerűsítését és bővítését takarja. A nagyszabású felújítás célja nem csak a hosszútávú és tartós tengeri kereskedelem növekedésére vonatkozott, hanem a kikötő mellett található egyik területre is. A munkálatok előtt ez a rész egy erősen erodált, fél kilométer hosszú közösségi strand volt, mely sem biztonságos, sem hívogató nem volt, annak ellenére sem, hogy a strand mellett futó út túloldalán egy másik park is található. (INT02)

A projekt kezdetén egy közösségi konzultációs workshop zajlott le, melynek folyamán megkérdezték a helyi közösséget és az érdekelt feleket, hogy a strand új arcának formálisabb jelleget keresnek-e, kávézókkal és sétányokkal, vagy egy naturálisabbat. A közösség vágya egy visszafogott, természetes környezet volt, ahol sétáltathatják a kutyájukat. Ez meghatározta a projekt hangját, karakterét és szókincsét.

Néhány új épített elem mellett nagy hangsúlyt kapott a teljesen új, összefüggő tábla- és jelzőrendszer is, melynek megtervezéséért a Deuce Design, egy multidiszciplináris tervezőstúdió felelt. Az ausztrál iroda az építészeti és környezeti grafikáktól kezdve - az útbaigazító táblákon keresztül az arculat tervezésig - mindennel foglalkozik (INT03). A projekt keretein belül 35-nél több táblát terveztek, melyek fajtái: üdvözlő tábla, áttekintő térkép, információs tábla, figyelmeztető tábla, zoológiai tábla és botanikai tábla.

A kiterjedt útbaigazító és információs táblarendszer minden eleme úgy lett megtervezve, hogy az visszaadja a háttérben található kikötő hangulatát. Ebbe beletartozik a formavilág, hiszen a táblák alakját a kikötőben található daruk ihlették, melyek a konténerek fel- és lerakodásáért feleltek. A daruk külalakja leginkább a park üdvözlőtábláján köszön vissza, mely egy igen vaskos és magas sárga színű oszlop, aminek hajlászöge teljesen megegyezik a daruk hajlási szögével. Ez a szög visszaköszön az álló táblák tartóoszlopainak alakjában, azok lábán, valamint a korlátokra erősített információs panelek hajlászögében is. Ezt a formavilágot a cég egyedileg tervezte, és csak erre a helyszínre specifikus. (1. Melléklet)

A táblák tetején megjelennek egyedi, lézer vágott betűkkel az információs egységek nevei. Ilyen például a „Foreshore Flora”, mely magyarra fordítva partmenti növényzetet jelent. Ezen egységes címek mellett minden táblán ugyanaz a hat szín jelenik meg: sárga, világoskék, sötétkék, világos zöld, világosszürke és fehér. A tervező stúdió nem véletlenül választotta ezeket a színeket, a strand háttérében található kikötőbe érkező szállító konténereknek is ez a színvilága. A design mellett a különböző színeknek különböző funkcionális szerepük is van. A sárga szín a szöveges információk fontosabb elemeit, címeit emeli ki, míg a fehér szín magának a szöveges információk tömegének a színe. Ezen színek, továbbá a világoskék és világos zöld színek együttes használatával jelennek meg az illusztrációk, a képi világ. Minden tábla háttere sötétkék színű, mely elegendő kontrasztot képez a már fentebb említett színekkel ahhoz, hogy minden információ tisztán látható és jól olvasható legyen. Ezen felül a táblák keretei, lábai és tartórészei világosszürke színűek.

Az információs táblákon feltüntetett adatok edukációs jellegűek, ugyanis bemutatják, hogy a Port Botany világszintű jelentőségét, merről érkeznek és merre indulnak a kikötőből a teherhajók. További információkat tudhatunk meg a kikötő működéséről, a konténerek fel- és lerakodásáról,

valamint a helyszínen fellelhető élővilágról is. Az itt élő flóra több táblán is megjelenik, külön a tengeri fűfélék csoportja, valamint külön a további lág- és fás szarú növényeké. A vízpart melletti korlátokon olyan zoológia információs táblák jelennek meg, melyek bemutatják az itt honos vízi élővilágot is.

Ezen információs tábláktól kicsit jobban elkülönülnek a Port Botany torkolatában élő madárállományt bemutató egységek. Ez több mint 30 új táblát jelent, melyek kinézetében észrevehető a különbség a többi komponenshez képest, azonban ezt sikerült úgy megoldani, hogy a parkon átívelő egységes megjelenés megmaradjon. Ezen darabok egyedülálló madárazonosító panelekkel rendelkeznek, melyek lézervágott grafikák és nagy részletességgel rendelkező madárillusztrációk kombinációjaként jött létre.

A rendszer szépsége nem csak a kifinomult dizájn részleteiben és szerkezetében rejlik, hanem az üvegszerű zománc¹ és rozsdamentes acél használatában is. Ezek az anyagok igazán strapabíróak és időjárás állóak, melyek ideálisak az öbölparti elhelyezkedéshez (INT04). Sem a sós levegő, sem az erős UV fény nem jelent gondot abban, hogy a táblarendszer hosszú életű legyen. Ez igen fontos a fenttarthatóság tekintetében, ugyanis így nem kell pár évente kicserélni minden egyes elemet a projektben, ezzel vagyonokat megspórolva a strand fenntartóinak.

A közösségi strandon átívelő egységes arculat megjelink még a vízpart mellett használt korlátokon, valamint a biztonsági ütközést védő oszlopokon is, melyek anyaga szintén rozsdamentesacél, színe pedig a megszokott világosszürke.

Összességében a Port Botany Expansion projektben használt információs és kisarchitektúrális rendszernek egységes a megjelenése. Az új jelzőrendszer közvetíti a kikötő múltját és jelenét, a hajózás és a kereskedelem narratíváját, bemutatja a helyi flórát és faunát. Anyag- és színhasználatának kiválasztása pedig köteléket képez a helyszínnel, nem üt el attól egyáltalán.

¹ angolul: vitreous enamel

2.2. Hudson River Park, New York, USA

3. ábra – A Hudson River Park projekt bemutatása, tapasztalatok – saját ábra

1998-ban New York állam új törvényt fogadott el, amely létrehozta a Hudson River Park Trust-ot, amelynek feladata az volt, hogy megtervezzen, megépítsen, üzemeltessen és karbantartson egy új közösségi parkot, mely egyben torkolati menedék is az ottani élővilág számára (INT05). Így jött létre az 550 hektáros park, mely csaknem 6,5 kilométer hosszan fut végig a Hudson folyó mentén.

A park hosszan tartó létrehozása és kivitelezése alatt, évekig ideiglenes információtáblák használata volt jellemző, mígnem 2020-ban a Pentagram nevezetű, eredetileg angol, de mára már nemzetközivé kinövő tervezőstúdió feladata volt, hogy létrehozzon egy, a park egészén átívelő arculatot és jelzőrendszert. A projekt alapjául magának a parknak a jellegzetes hosszúka keskeny formája, a park és a vízfelület kapcsolata, valamint az ott található mólók alakja szolgált. A park logójában megjelenik a négy legnagyobb móló, ami miatt a logó egyben egy absztrakt térképe is a parknak, továbbá már ebben az elemben is megjelenik az a betűtípus, ami az összes információs- és útbaigazító táblán is jelen van (INT06). Összességében több mint 400 egyedi tábla készült el a projekt keretein belül, melyek között szerepelnek üdvözlő táblák, áttekinthető térképek, térképprészetek, útbaigazító táblák, információs táblák, figyelmeztető táblák, zoológiai és botanikai táblák is. (2. Melléklet)

Amellett, hogy a park számtalan sportolási és pihenési lehetőséget kínál, a folyamatos felújítások és a bővítések, az új parkrészek megnyitása is megkövetelte, hogy létrejöjjön a helyszín olyan egységes nyelvezete, mely minden eshetőségre fel van készítve, és ki tudja fejezni azt. Így a Pentagram kifejlesztett egy olyan egyedi, csak erre a projektre jellemző ikonrendszert, amely az összes rekreációs lehetőséget, építési munkákat és tiltó táblát kifejező ikont tartalmaz. Ennek a rendszernek további egyedisége, hogy a park logójában található K betű karja és lába (MACZÓ 2021) által bezárt szög megjelenik minden ikonban is. Ez a szög adta az útbaigazító táblák végén található nyilak formáját is. Az arculat színvilágának választása sem volt véletlen, hiszen a kék szín jelképezi a folyót, míg a zöld a parkban található flórát. Ezt a két színt egészíti ki a fehér, mely a legtöbb szöveges információ, valamint az ikonok színe. Továbbá az élénk narancssárga, mely a felszólító és tiltó táblák háttere.

Fenntarthatóság szempontjából is kiváló példaként szolgálhat ez a projekt, mely az anyaghasználatban és a funkciókban is megnyilvánul. A helyszín adottságaiból kiindulva a felhasznált anyagoknak nem csak jó időjárásállónak kellett lenniük, hanem strapabírónak is a tengeri levegővel szemben. Így minden tábla és jelzés hőre keményedő rétegelt műgyanta lemezekből², valamint rozsdamentes acélból készült. A park állandó bővítése és fejlesztése miatt újabb területek és létesítmények kerülnek a látogatók elé, melyeket szintén bele kell vonni az információs rendszerbe. Így ahelyett, hogy állandóan le kellene cserélni azokat a táblákat, melyeknek alkalmazkodniuk kell az új helyzethez, olyan táblákat terveztek, melyek modulárisak. Az egyes modulok, a tábla rozsdamentes acél részében kialakított síneken csúsztathatóak ki és be. Ezzel hatalmas költséget takarít meg a tervezőiroda a fentartónak.

Az egyik legkülönlegesebb jelzőtábla olyan, mint egy mérőöldkő. Ez a komponens igazán érdekes, ugyanis multifunkcionális, valamint igazán egyedi és kreatív formavilággal is rendelkezik. A téglalap alaprajzú körülbelül 2 méter magas oszlop rövidebb oldalán látható a park logója, mely átlóg a szélesebb oldalakra is, ahol jellemzően áttekintő- és térképrészletek, szöveges információk és alkalom adtán tiltótáblák is helyet kapnak. Amennyiben a nagyobb oldalon térkép található, akkor az úgy van ábrázolva, hogy a park mellett levő 10 háztömb is rajta van. Ennek oka, hogy így a látogatók tisztában vannak azzal, hogy mekkora is park területe, valamint, hogy mennyi időtöltési lehetőséget kínál a helyszín. Funkció szempontjából ez a fajta oszlop azért is érdekes, mert sötétedés után belülről LED fények világítják meg az információs részeket, így azokat továbbra is el lehet olvasni. Valamint, mivel ez a fajta tábla jelen van az összes be- és kijáratnál, továbbá fontosabb kereszteződéseknel és csomópontoknál is, így amikor a sötétben világítanak további

² angolul: High Pressure Laminate (HPL)

tájékoztató pontokká válnak. Nappal is láthatóak már messziről azonban nem akadályozzák a kilátást, teljesen beleépülnek a tájba.

Az egységes jelzőrendszeren kívül a stúdió tervezte meg a park digitális és nyomtatott arculatát is: a weboldalt, a prospektusok és az parkban zajló események belépőjegyének kinézetét, a plakátok sablonját, valamint olyan molinókat, melyeket az építkezési területek mentén helyeznek el, ezzel eltakarva azokat. A parkban dolgozók számára készültek pólók, sapkák. Vászon táskákat és kiegészítőket pedig, a látogatók meg is tudnak vásárolni. mint ajándéktárgyakat.

Összességében úgy vélem, hogy a Hudson River Park nem csak kiváló tájépítészeti, vagy kiváló grafikai arculattal rendelkező projekt, hanem egy olyan sikeresen kivitelezett terv, mely időtálló és rugalmasan tud alkalmazkodni a park változásaihoz. Továbbá ennek a projektnek az arculata olyan szinten jelen van a park egész életében, hogy az egységes megjelenés és a park már egybeolvad, nem lehet elkülöníteni azt.

2.3. Warsaw Breweries, Varsó, Lengyelország

4. ábra – A Warsaw Breweries projekt bemutatása, tapasztalatok – saját ábra

A varsói sörgyár negyed a Lengyel Királyság legnagyobb és Európa térképén az egyik legfontosabb sörgyárának otthona volt, amely a második világháborúig működött. A második világháború teljesen elpusztította ezt a területet, lebombázott bérházak csontvázai elvették a város egykori büszkeségének szépségét. Egy lengyel ingatlanközvetítő cég azonban felismerte a helyben rejlő lehetőségeket és így 2017-ben megvásárolta negyedet, majd három évvel később el is kezdődött a főváros legnagyobb revitalizációs programja. (INT10)

A negyed mára tele van lakóépületekkel, irodaházakkal, és kiszolgáló egységekkel. Új terek és utcák jöttek létre, azonban megmaradtak a történelmi épületek is. Ebből adódóan nem is volt kérdés, hogy a komplex negyednek szüksége lesz egy modern és fejlett táblarendszerre. Ennek a rendszernek a megtervezése a Blankstudio, lengyel design stúdió feladata volt.

A táblarendszer megtervezésekor a legfontosabb szempont az volt, hogy az összes táblát beleintegrálják a környező épületekbe és fenntartsák az egységes identitást. A tervezők azt szerették volna, hogy a táblarendszer minden eleme, a tipográfia, a piktogramok, a színek és az anyaghasználat is harmonizáljon az épületekkel, valamint a táblák egyszerre illeszkedjenek bele a történelmi kontextusba és a városi zöldbe (INT11).

Így jött létre, hogy néhány tábla külön elemként áll, néhány falra van felszerelve, vannak, amelyek csövekről lógnak le vagy oszlopok közé vannak felszerelve és vannak olyan formák is, melyek kibővítenek egy-egy, már meglevő épületrészt. Ebből adódóan a táblák formavilága nagyon változatos, de vannak visszatérő elemek is. A külön álló táblák téglalap alapú hasábok, melyek alsó 10-20 centimétere tömör, felette azonban egy négyzetes vasháló szerkezet található, melyen átláthatnunk. A vasháló szerkezetre lehet erősíteni modulokat, melyeken elhelyezhetjük a különböző információkat, nyilakat, térképeket. Az oszlopokra és falakra erősített táblák egyszerű téglalapok, míg a csövekről lelógó táblák úgy vannak meghajlítva, hogy úgy tűnjön, mintha a tábla a csőről folyna le. Az épületeket kiegészítő elemek pedig egy negyed kör alakú csőre hasonlítanak, amelyek a földből indulva nekitámaszkodnak az épületeknek. Annak ellenére, hogy a táblák ilyen sok formában jelennek meg, a tervezőknek sikerült ezeket úgy megalkotni, hogy egy egységes arculatot hozzanak létre velük. A táblák méretei nem borítják el a környező teret, sőt, lehetőséget nyújtanak arra is, hogy növények fussanak fel rájuk. (3. Melléklet)

Az épületeken belül és kívül is ugyanaz a táblacsalád található, melynek oka, hogy a tervezők szerették volna, az információközlés koherens legyen annak ellenére, hogy a külső és belső terek, valamint belső és belső terek között is nagy különbségek vannak. Azzal, hogy az információközlés koherens, megkönnyítik a látogatók dolgát, ugyanis nem kell minden épületben újra értelmezniük a jeleket, színeket. Ezzel olyan állandó és folyamatos információsrendszert tudott létrehozni a Blankstudio, amelynek segítségével az emberek könnyen tudnak tájékozódni bármely épületben, valamint az épületek között, az egész negyedben.

Az állandó és folyamatos információközlést tovább segíti az is, hogy minden tábla egyszerű és letisztult. A táblák háttere fekete, rajta az információk, piktogramok és nyilak fehérrel vannak feltüntetve. A fekete-fehér táblákat azonban néhány helyen egyedi illusztrációk és kollázsok színesítik, melyek autentikusan bemutatják a hely múltját. A színeknek további szerepe van az áttekinthető térképes táblákon is, ugyanis minden épület kapott egy színt, így a térképen feltüntetett szín, és a térkép alatt feltüntetett jelmagyarázat között gyorsabban megtalálhatjuk az összefüggéseket. Minden táblán két betűtípus jelenik meg, egy geometrikus, mely optikailag kiegyensúlyozott és barátságos, valamint egy másik, mely nagy kontrasztban áll az előzővel. Ezt a kontrasztot használták ki a tervezők, hogy minél gyorsabban és egyszerűbben át lehessen adni az információkat a látogatóknak annak ellenére, hogy minden betű fehér.

Mindent egybevetve ebben a negyedben könnyen el tud tájékozódni az ember, valamint, hogy az egységesített táblarendszer épületen kívüli és belüli használata egy igazán felhasználóbarát megoldás.

2.4. Governors Island, New York, USA

5. ábra – A Governors Island projekt bemutatása, tapasztalatok – saját ábra

A Governors Island Manhattan és Brooklyn között található, 70 hektár nagyságú sziget. 1776 és 1996 között a sziget katonai bázisként szolgált, így nagyon kevesen jártak ott, azonban 2003-ban New York városa jelképes összegért megvásárolta, hogy egy szabadidős parkot hozhasson ott létre. Még ebben az évben érkeztek meg a legelső látogatók vezetett túrákra, ahol bemutatták az egész szigetet. 2010-ben a West 8 tájépítész iroda elkészítette a sziget teljes rehabilitációs terveit, melynek megvalósítása 2011-ben kezdődött, és azóta minden nyáron újabb területeket adnak át a közönség számára. (INT08)

A Pentagram feladata volt, hogy megtervezze a sziget információs- és útbaigazítórendszerét. Ennek alapjául a helyszín két „kapuja”, azaz kikötője szolgált, ugyanis csak hajón keresztül érhető el a sziget. A kikötők felett tornyosuló hatalmas, piros kapuk adták az ötletet, hogy a táblarendszer nagyméretű elemekből álljon, azonban ezek ne takarják ki se a látképet, se magát a parkot. Így olyan táblák kerültek kialakításra, melyek elég nagyok ahhoz, hogy észrevegyük őket, azonban át is láthatunk rajtuk. A táblák formavilágában egyszerre jelennek meg az ipusztériális és katonai múltból származó formák és az új park kialakításában megtalálható íves, organikus minták. Jelentős kihívás volt, úgy kialakítani a táblákat, hogy azok állandónak nézzenek ki, azonban képesek legyenek igazodni az állandóan változó helyszínhez. Ennek eredményeként a táblák moduláris elemekből épülnek fel, melyek sínek segítségével egyesével ki- és becsúszathatóak, így a

panelek új térképekkel, közleményekkel és egyéb információkkal frissíthetők. Az információs-, és az áttekintő térképes táblákat két oszlop tartja oldalról, a cserélhető modulok közöttük helyezkednek el. A modulok feletti sávban pedig megjelenik a park azon részének a neve, ahol a látogató éppen tartózkodik. A tervezők ezt a részletet fontosnak találták, ugyanis véleményük szerint az emlékezetes helyszínek nevei segítenek a tájékozódásban. (4. Melléklet)

Az eddig említett táblákon kívül úgynevezett üdvözlőfalakat is tervezett a Pentagram. Ezek az elemek ténylegesen magas falak, közepükön található egy nyílás, azaz kapu, amin a látogatók átsétálhatnak. Az üdvözlőfalak követik a többi tábla formavilágát, szintén átláthatóak és ugyanúgy találhatók rajta információk és útbaigazító táblák, nyilak is. A betűk és a nyilak lézervágott darabok, a sínekbe vannak csúsztatva, nincsen hátterük, mely tovább segíti az átláthatóságot is. Ez a falas elem nem csak az utakon található meg, hanem néhány épület homlokzata előtt is. A homlokzatok továbbra is láthatóak, azonban a nagyméretű üres felületeket, értékes információkkal ellátott falak váltották fel.

A tervezők egyedi betűtípust is készítettek a szigetnek, melynek alapjául egy, már meglévő betűtípust használtak. A változtatások a már meglévő, fémdarabokból hajlított betűk hangulatát lágyabb és barátságosabb hangulatra cserélik. Az újítások a múltból és a jelenből is merítenek, a sziget katonai múltját a vaskos betűk, míg a jelenlegi buja parkot a hullámos vonalvezetés tükrözi. Ugyanazt az egyéni betűtípust használva minden táblán, beleértve az útbaigazító-, információs-, és áttekintő térképes táblákat, valamint az üdvözlőfalakat, a tervezők azt remélték, hogy olyan határozott helyérzetet keltenek, amely megkülönbözteti a szigetet a többi New York-i úticéltól. (INT09) Ezt tovább erősítette, hogy elkészült egy helyspecifikus piktogram rendszer is, mely alapjául az új betűtípus szolgált, továbbá, hogy a parkban használt betűtípus és piktogramok megjelennek a helyszín weboldalán is.

A sziget jelképeként is szolgáló kikötők piros színe, alapvető választásnak tűnik a táblarendszer színvilágához, azonban a piros szín mégis kimaradt a táblákból, melynek oka, hogy a tervezők szerették volna, ha a tábla beleolvad a környezetbe, azonban piros szín használatával ezt a hatást nem tudták volna elérni. Minden üdvözlőfal, információs- és áttekintő térképes tábla teljesen fekete, más színek csak a táblákban elhelyezett modulokban jelennek meg. Az útbaigazító táblák szintén feketék, azonban a nyilak és az adott attrakciók fehérek. Ennek a két színnek a használata letisztult, kellemesen és egyszerűen olvasható táblarendszert hoz létre.

Összeségében láthatjuk, hogy a Pentagram formabontó ötletei beleillenek a Governors Island látványába, működőképes megoldások. A formavilág, anyag-, és színhasználat nagyszerűen ötvözi a helyszín múltját és jelenjét is.

2.5. Victorian Desalination Plant, Ausztrália

6. ábra – A Victorian Desalination Plant projekt bemutatása, tapasztalatok – saját ábra

A Victorian Desalination Project magába foglal egy nagyméretű sóatlanító üzemet, amely képes 150 milliárd édes vizet eljuttatni Melbourne-be, valamint a körülötte és felette található ökológiai rezervátumot is. Az ASPECT Studios nemzetközi tervezőiroda, ahol egyszerre dolgoznak tájépítészek, várostervezők, építészek, tervező grafikusok és még sok más szakterületről érkező szakemberek. A stúdió úttörő szerepet játszott új technológiák és technikák kifejlesztésében, ugyanis projekt keretein belül létesítették egy 26,000 négyzetméteres zöldtetőt a sóatlanító üzem fölé, mely egyben az ökológiai rezervátum része is (INT12). Továbbá, a stúdió feladat volt a rezervátum útbaigazító rendszerének megtervezése is.

A projekt keretein belül az ASPECT Studios tervezett mosdókat, menedékházakat és jelzőtáblákat, melyek esztétikai és tervezési nyelve közös. A park építményinek formája tükrözi a sóatlanító üzem zöldtetőjét, mely kiemelkedik a rezervátum dűnéiből és teljesen befedi a főépületet. Ez az emelkedő, csavarodott geometriájú zöldtető lett lekicsinyítve és leegyszerűsítve, és ez jelenik meg az összes kisebb melléképületen, valamint a parkban található útbaigazító táblák formájában is (INT13). A vertikális oszlopszerű táblák alsó része teljesen tükrözi a zöldtető csavarodott geometriáját, míg a felső részük egy függőleges lap, melyen az információk találhatóak. A kisebb oszlopos elemek nem rendelkeznek ezzel a geometriával, mindössze egyszerű oszlopok, hasábok,

de ezek az elemek is egységesen beleillenek a táblacsaládba. Továbbá, ezen oszlopok mérete megfelelően van kialakítva, ugyanis az ösvények mentén haladva észrevesszük őket, azonban, ha elnézünk messzire, akkor nem zavarunk bele a tájba, ugyanis nem magasodnak ki a növényzet közül. Néhány csomópontonál megjelennek olyan információs táblák is, melyek úgy lettek hajlítva, hogy ráfeküdjenek a csomópontban található tárgyakra, korlátokra. Ezen táblák formája szintén beleillik a csavarodott geometriájú formavilágba. (5. Melléklet)

A változatos formavilága ellenére az egész táblarendszer letisztult és könnyen értelmezhető, melyben nagy szerepet játszik a színvilág. A sötét barnás-feketés szín adja az összes tábla alapját. Ez a szín tükrözi a rezervátumban található kövek színét, így nagyon jól beleilleszkedik a tájba, azonban megfelelő háttérként is szolgál a világoszölddel feltüntetett információk számára. Ezt a színt konzekvensen a piktogramok és a legjelentősebb információk közlésére hagyták meg. A világoszöld mellett megjelenik még a fehér, sötétzöld és a kék szín is, melyek az információs táblák ábráin, valamint a térképeken tűnnek fel.

Anyaghasználat szempontjából az alacsony táblák anyaga kő, a magasabb, valamint a csomópontokon elhelyezett táblák anyaga pedig rozsdamentes acél. Ezen anyagokon kerültek elhelyezésre azok az elemek, amelyeken az információk, nyilak és piktogramok vannak. Ez a táblarendszer nem moduláris, így bizonyos változások esetén nem tudná megfelelően ellátni a szerepét. Ez nem feltétlen hiányosság, lehet, hogy a tervezőiroda direkt így tervezte meg, azt figyelembe véve, hogy ez egy ökológia rezervátum, ami nem változik naponta és ahol nem nyílnak meg újabb és újabb attrakciók a közönség számára. Ez egy olyan aspektus, mely komolyabb megfontolást igényel a tervezéskor, azonban jelentősen csökkentheti a kivitelezési költségeket, vagy éppen jelentősen növelheti a fenntartási költségeket.

Mindent összegezve a stúdiónak sikerült egy olyan táblarendszert létrehoznia, amely teljesen beleolvad a tájba, nem zavarja a természetet és a természetes látványokat, de ugyanakkor észrevesszük amikor szükséges.

2.6. Nicollet Avenue, Minneapolis, USA

7. ábra – A Nicollet Avenue projekt bemutatása, tapasztalatok – saját ábra

A Nicollet Avenue Minneapolis belvárosában található sugárút. Azonban itt többről van szó, mint egyetlen út, ez egy kereskedelmi és kulturális központ, valamint bevásárló- és étkező negyed, melyet az emberek előszeretettel keresnek fel. Nemrégiben átalakították, hogy minél inkább gyalogos barát legyen és ennek a projektnek a keretein belül kérték fel a Pentagram tervezőstúdiót, hogy tervezzen egy olyan grafikai és útbaigazító rendszert, mely megragadja a hely szellemét és mely bele is illeszkedik a helyszínbe. (INT07)

Így jött létre az arculat középpontjában álló N betű, mely felfelé és lefelé mutató nyíl is egyben. Ez a design visszaadja a sugárúton történő fel- és lefelé irányuló mozgást, valamint felhasználható az útbaigazító táblák nyilaként is. A tipográfia megválasztásakor fontos volt, hogy megfelelő legyen forgalmi szempontból, így a kiválasztott betűcsalád egyszerű és könnyen olvasható. A projekt színpalettájában helyet kapott egy élénk sárga szín a fekete és a fehér mellett. Ez az összeállítás nagyon kifinomult és letisztult hangulatot ad, pont olyat, mint maga a helyszín is.

A projektben megjelenő útbaigazító táblákból kétfajtát különíthetünk el. Az első fajtán, az utca nevek jelennek meg, minden táblán csak egyetlen felirat. A tábla egyszerű, úgymond kétdimenziós. A második csoportba tartozó táblákon kaptak helyet azon feliratok, mely egyes szakaszokat, boltokat vagy kiszolgáló egységeket mutatnak. Az ilyen táblákon több felirat is

megjelenik egymás alatt, valamint mindegyik mellett látható egy nyíl is. Ez a nyíl a már korábban említett N betűből származik. Ez a forma megjelenik a táblák kialakításában is, ugyanis a tábla lemeze olyan szögben van meghajlítva, hogy visszaadja a nyílak alakját. Az útbaigazító táblák már meglevő oszlopokra kerültek fel, nem különálló elemként. Bővítésük nem megoldható, csak abban az esetben, ha az egyes egységekből több is felkerül ugyanarra az oszlopra. (6. Melléklet)

A sugárutat és a mellette található negyedét jól bemutatja az a nagyméretű tábla, mely kihelyezésre került a helyszín főbb csomópontjainál. A hasáb alakú tábla tetején látható egy térkép megmutatja, hol helyezkedik el a sugárút a városban. Valamint látható egy másik, nagyobb méretarányú térkép is a táblán, mely csupán a sugárutat és annak homlokzatán található épületek infrastruktúráját mutatja be. Emellett látható a kiszolgálóegységek részletes listája, így megtudhatjuk, hol helyezkedik el az adott bolt, ahová épp el szeretnénk jutni. A tábla háttere fehér, az információk tisztán olvashatóak rajta. A hasáb rövidebb oldalán megjelenik a sárga szín és lézervágott betűkkel az ON NICOLLET kifejezés is. A tábla belülről kerül megvilágításra, így sötétben is jól olvasható.

A nagyméretű áttekinthető térkép mellett olyan kisebb, oszlopokra szerelt térképrészletes táblákat is tervezett a Pentagram, melyen egy leegyszerűsített térképet láthatunk. Ez a fajta tábla nem foglal el új helyet a járdákon, a költsége is kevesebb, ebből kifolyólag több darab létesítése is lehetséges. Így a látogatóknak nem feltétlen kell elsétálniuk a legközelebbi csomópontig, hogy találjanak egy térképet.

Az útbaigazító táblák mellett a projektben 1500 lámpát is létesítettek a jobb látogatói és közlekedési élmény érdekében. A lámpák búrája fémből készült, melyből kivágásra került egy olyan területminta, melynek mintáját az arculat középpontjában álló N betű és az abból származó nyílak adják. A kivágott részekben valamilyen lámpa alján jut ki a fény a burából.

Összességében elmondható, hogy a Nicollet Avenue-n található táblarendszer letisztult megjelenése teljesen beleillik a helyszínbe. A táblák legfontosabb funkciója az információ átadás, melyet mind az egyszerű színvilág mind a könnyen olvasható betűtípus biztosít.

2.7. Titledown Park, Green Bay, Wisconsin, USA

A közparknak a Pentagram tervezte arculatát és táblarendszerét, melynek alapja az amerikai foci kapu alakja volt. A táblák anyaga és színvilága tükrözi a focicsapat színeit, valamint a stadionban megtalálható anyagokat. Az arculat ajándéktárgyakra és a parkban lévő további tárgyakra is kiterjed.

8. ábra – A Titledown Park táblarendszere – Forrás: INT14

2.8. Small Island, London, Egyesült Királyság

A London City Island táblarendszerét a WhybrowStudio tervezte. A sziget színe a piros, melyet egy világítótoronyról vettek. A szigetre vezető gyaloghídat ugyanazzal a piros árnyalattal festették le, mint ami az összes táblán is látható. A logóban található gyémánt keresztmintázat a világítótorony lámpásán lévő üvegtáblákat ábrázolja.

9. ábra – A Small Island táblarendszere – Forrás: INT15

2.9. Felixstow Reservation, Ausztrália

Az ASPECT Studios készítette a rezervátum táblarendszerét. Feltárták a helyszín természetes környezetét, ezáltal egy meglévő heg fa inspirálta a táblák formavilágát. A színvilág és az anyagok teljesen beleolvadnak a természetes környezetbe, így a táblák nem terelik el a figyelmet a tájról.

10. ábra – A Felixstow Reservation táblarendszere – Forrás:

INT16

2.10. Parque do Pontal, Brazília

A Parque do Pontal számára a StudioMDA készített táblarendszert, amely lehetővé teszi a látogatók számára a tér szabad felfedezését, biztosítva, hogy a fő attrakciók jól azonosíthatóak legyenek. Kihívásnak bizonyult a rendszert összehangolni a tájépítészettel és a városi infrastruktúrával.

11. ábra – A Parque do Pontal táblarendszere – Forrás: INT17

2.11. Ponta da Figueira Marina, Brazília

A folyóparti terület miatt, a StudioMDA-nak az időjárással és a fenntarthatósággal kapcsolatos kérdései kulcs fontosságúak voltak. A területeket, sportlétesítményeket, parkokat és társas klubokat a természet által inspirált színek segítségével osztották szektorokra, a könnyebb eligazodás érdekében.

12. ábra – A Ponta da Figueira Marina táblarendszere – Forrás: INT18

2.12. Brain Park, Krakkó, Lengyelország

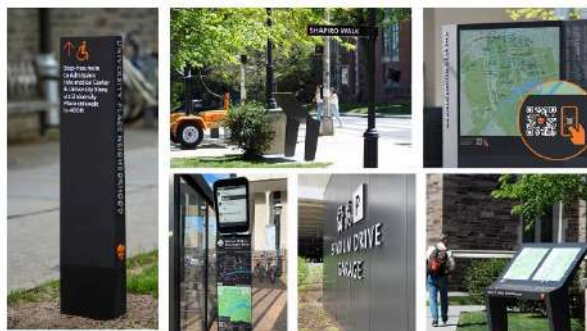
A krakkói Brain Park számára a blankstudio által készült táblarendszer minimalista és elegáns, összhangban van az építészeti és belsőépítészeti dizájnnal. Minden épülethez egy fő szín tartozik, amely az információs táblákon is megjelenik, ezt egészíti ki a sötétkék, amely a kültéri táblákon vezető színként is szolgál.

13. ábra – A Brain Park táblarendszere – Forrás: INT19

2.13. Princeton University, New Jersey, USA

Az applied stúdiónak újra kellett gondolnia a campus tájékozási rendszerét, hogy az integráltabb és hozzáférhetőbb legyen. A bővülő campus új területei és épületei miatt jobb jelölésre volt szükség, valamint egy térképalapú rendszerre. Az akadálymentesség javítása szükséges volt a diákok, oktatók, dolgozók és látogatók számára.

14. ábra – A Princeton University táblarendszere – Forrás: INT20

2.14. Silesian Museum, Katowice, Csehország

A Silesian Múzeum új központjának táblarendszerét a blankstudio tervezte. A komplex struktúra miatt átfogó vizuális információkra, egyedi piktogramrendszerre és képgrafikák sorozatára volt szükség. A táblák egyaránt felelhetők az épületekben, valamint az azokat közrefogó parkban is.

15. ábra – A Silesian Museum táblarendszere – Forrás: INT21

3. A külföldi példák összegzése és kiértékelése, tanulságok

3.1. A külföldi projektekben megjelenő tábla típusok

A külföldi példák összegyűjtése és bemutatása során elsősorban azt figyeltem meg, hogy az általam meghatározott nyolc különböző tábla típusból melyek jelennek meg egy-egy projektben. Miután az összes helyszínemet megvizsgáltam, elkészítettem egy diagrammot, amely megmutatja a táblafajták használatának gyakoriságát.

	 Üdvözlő tábla	 Áttekintő térkép	 Térképrészlet	 Útbaigazító tábla	 Információs tábla	 Figyelmeztető tábla	 Zoológiai tábla	 Botanikai tábla
Port Botany Expansion	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓
Hudson River Park	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓
Nicollet Avenue	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗
Titletown Park	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✗
Governors Island	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✗
Small Island	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗
Felixstow Reservation	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓
The Warsaw Breweries	✗	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✗
Victorian Desalination Plant	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✗
Parque do Pontal	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✗
Ponta da Figueira Marina	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✗
Brain Park	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✗
Princeton University	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗
Silesian Museum	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗
	7,5/14 53%	13/14 93%	5/14 35%	12/14 85%	13/14 93%	8/14 57%	2/14 14%	2/14 14%

✓ Van és egységes ✗ Van, de nem egységes ✗ Nincsen

16. ábra - A külföldi projektekben megjelenő tábla típusok összegzése - saját ábra

A diagram első oszlopában látható az általam vizsgált 14 külföldi helyszín, míg a legfelső sorában az a nyolc különböző tábla típus, melyet a kutatásom elején határoztam meg. Ezután minden helyszín és táblatípus találkozási pontjánál meghatároztam egy értéket, mely lehetett 1, jelentése, hogy a helyszínen van ilyen tábla típus és egységes a többi táblával. Lehetett 0,5 melynek jelentése, hogy van ilyen tábla, azonban eltér a többitől, és lehetett 0, mely azt jelenti, hogy nincs ilyen tábla a helyszínen. A diagram könnyebb megértése érdekében a számadatok helyett pipákat és ikszeket tüntettem fel, azonban a számadatok így is megmaradtak, melyeket összegeztem az diagram utolsó sorában. A kapott számadatok megmutatják, hogy a 14 vizsgált projekt közül hányban lelhető fel a bizonyos tábla típus, illetve az hány százalékot jelent.

Az így kapott adatokból láthatjuk, hogy a legfontosabb táblák az áttekintő térképes és az információs táblák, melyek 93%-ban jelennek meg a vizsgált projektekben. Ebből adódóan kijelenthető az is, hogy ez a két táblatípus a legfontosabb, ugyanis minden helyszínen nagy segítséget jelent, hogy ha egy térképpel tájékozódhatunk, valamint az is, hogy adottak számunkra bizonyos információk a helyszínről, a helyszín használatáról. Ezen a két táblán fellelhető írásos, és képi elemekkel alátámasztott információ mennyiségének elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy megadják az alapot ahhoz, hogy további táblák és információk nélkül akadálytalanul eltaláljunk a helyszín egyik részéről a másikba, valamint, hogy igénybe tudjuk venni a parkot, létesítményt és a benne lévő elemeket is. Ezt követően 85%-os adattal következnek az útbaigazító táblák, melyek jelenléte a területeken nem alapfeltétel, azonban segítik az embert a tájékozódásban. Használatukkal nem kell minden elágazáshoz kihelyeznünk újabb áttekintő térképes táblát, elég kihelyeznünk egy útbaigazító táblát, mely segít az embereknek elhatározni, hogy melyik irányba haladjanak tovább. 57%-os arányban jelennek meg a figyelmeztető táblák, melyekből megtudhatjuk, hogy milyen szabályok vonatkoznak a látogatókra, mik a helyszín felhasználási feltételei. Az üdvözlő táblák 53%-ban jelennek meg, míg az áttekintő térképek 35%-ban. A térképrészletes táblák a projekt egy-egy részterületére nyújtanak további, részletesebb információkat, nem pedig a park egészére. A lista végén 14-14%-ban vannak jelen a botanikai és zoológiai táblák, melyek inkább edukációs és ismeretterjesztő információkat tárnak fel a látogatók számára. Természetesen fontos az ismeretterjesztés, azonban a helyszínek szempontjából ezek az információk nem feltétlen szükségesek, a látogatók használatba tudják venni a helyszíneket nélkülük is, így könnyen érthető, hogy ez a két táblatípus miért rendelkezik ilyen alacsony számadattal.

3.2. A kutatás során vizsgált további tényezők, tanulságok

A különböző táblatípusok mellett további szempontok szerint is megfigyeltem az általam vizsgált projekteket, ezek közé tartozik az anyaghasználat, a formavilág, a felhasznált színek, a fenntarthatóság és a bővíthetőség kérdése is. Kutatásom során számos olyan megoldással és ötlettel találkoztam, melyek igen formabontónak és hasznosnak bizonyultak, továbbá olyan megfigyeléseket és összefüggéseket sikerült tennem, hogy 8 elkülöníthető tanulságot határoztam meg. Ezen tanulságok könnyebb és rövidebb megfogalmazásához mindegyik tanulság csoportnak meghatároztam egy-egy általam jónak gondolt kifejezést. Ezek a következők:

1. Helytálló anyaghasználat	5. Irányított és folyamatos tájékoztatás
2. Flexibilis táblakialakítás	6. Integrált formák és méretek
3. Szemléletes információközlés	7. Helyspecifikus grafikai elemek
4. Egységesített tábla struktúra	8. Akadálymentes tájékoztatás

A jobb megértés érdekében a továbbiakban kifejtem az egyes tanulságokat, ezzel megmagyarázva, hogy melyik mit is jelent, továbbá, hogy az egyes tanulságoknál mik azok a fontos szempontok, melyeket figyelembe kell venni a tervezés során.

3.3. Helytálló anyaghasználat

17. ábra – Helytelen és helytálló anyaghasználat bemutatása egy erdei környezetben – saját ábra

A helytálló anyaghasználat alatt két fontos szempontot is értek, az egyik, hogy a választott anyagok harmonikusan beleilleszkedjenek a tájba, ne legyenek tájidegenek, valamint azt, hogy az anyagok ellenálljanak a helyi időjárási tényezőknek is.

A táblacsaládban felhasznált anyagok kiválasztásának fontos szempontja, hogy azok összhangban legyenek a környezetükkel, és ne üssenek el attól. Ez azt jelenti, hogy a felhasznált

anyagoknak vizuálisan illeszkedniük kell a helyszínhez, akár egy parkról, akár egy sétálóutcáról van szó. Egy közparkba, a fa, a kő, vagy bármilyen másik természetes anyag jobban illik, míg egy mesterségesebb környezetbe az üveg vagy az acél jobban tud illeszkedni az épületekhez. A helyes anyagválasztás nem csak esztétikailag fontos, ugyanis a látogatóirányítási rendszerek hozzájárulnak az adott helyszín karakteréhez, hangulatához és a látogatói élményhez is. Amennyiben jól sikerül megválasztani az anyagokat a táblák nem fognak kilógni a környezetükből, nem lesznek túlságosan figyelem felhívóak, azonban eléggé jellegzetesek lesznek ahhoz, hogy szükség esetén a látogatók észrevegyék őket és hogy átadják a szükséges információkat számukra.

Az ilyenfajta anyaghasználatra kitűnő példa a Felixstow Reserve-ben található táblák esete, ahol a teljesen természetes környezetben köveket és corten acél elemeket használtak fel, melyek teljesen naturális hatást nyújtanak. Ezáltal a táblák teljesen beleilleszkednek a környezetükbe, és nem terelik el, valamint nem rontják el a természetesség hangulatát.

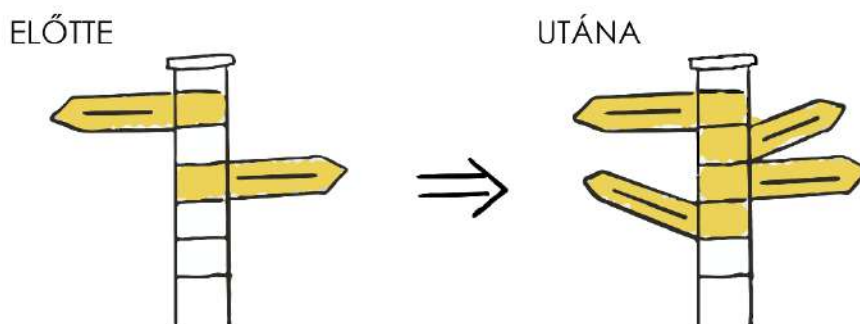
A megfelelő anyag kiválasztásánál a másik nagyon fontos szempont, hogy az anyagok ellenálljanak az adott helyszín időjárásai viszonyainak. Egy tájépítészeti projektben ez nagyon fontos, hiszen kültéri táblákról van szó, melyeket gyakran ér napsütés, eső, szél vagy hó. Annak érdekében, hogy a táblák sokáig megőrizzék a funkciójukat és az esztétikai értéküket, nagyon fontos a megfelelő anyagok kiválasztása a tervezés során. Például rozsdamentes acél vagy UV- álló műanyagok és bevonatok biztosíthatják, hogy az adott táblán hosszútávon is olvashatóak maradjanak az információk. Az anyagok időjárásállósága tehát kulcsfontosságú a táblarendszerek fenntarthatósága és megbízhatósága szempontjából, továbbá, jelentős kiadásokat is megspórolhatunk vele.

Az időjárásálló anyaghasználatnak nagyon jó példája a két tengerparti projekt, a Port Botany Expansion, valamint a Hudson River Park. Mindkét esetben olyan anyagokat használtak fel, melyek ellenállnak a sós tengeri levegőnek, valamint a magas UV sugárzásnak is.

3.4. Flexibilis táblakialakítás

A flexibilis táblakialakítás olyan megoldásokat jelent, ahol a táblák bizonyos részekre, modulokra szétszedhetőek, és ezen modulokat lehet könnyen kicserélni vagy variálni. Új építmények, útvonalak, vagy funkciók megjelenésénél ez az adaptációs képesség teszi lehetővé, hogy a táblák is alkalmazkodni tudjanak a változásokkal együtt. Ennek a legfontosabb előnye, hogy az ilyen felmerülő változások esetén nem szükséges az egész táblát kicserélni, elegendő mindössze

az érintett modulokat frissíteni vagy módosítani. A kisebb elemek cseréje lényegesen olcsóbb és gyorsabb, mint egy teljes tábla újra gyártása és telepítése, így ilyen moduláris táblacsaládok alkalmazásával jelentős költségeket takaríthatunk meg. A gyors és hatékony modulcsere érdekében fontos, hogy az elemek könnyen kezelhetők legyenek, az adott csatlakozások és rögzítések pedig tartósak, ezzel biztosítva a flexibilitást. Bár a moduláris rendszerek beruházási költségei magasabbak lehetnek, hosszútávon a karbantartások és frissítések költsége jelentősen megtérülhet. A változó igényekhez való gyors alkalmazkodás képessége pedig hozzájárul a látogatók számára nyújtott szolgáltatások magas színvonalának fenntartásához.

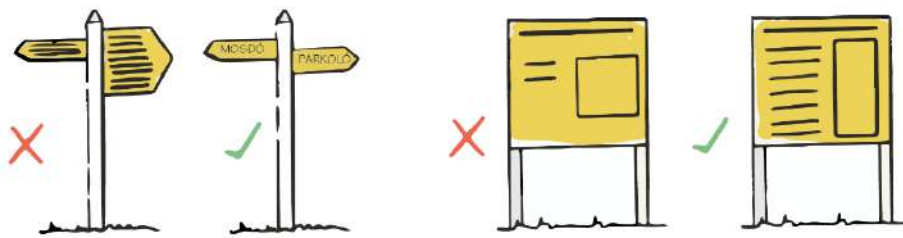

18. ábra – Flexibilis táblakialakításnál a táblák bővíthetők, variálhatók – saját ábra

A flexibilis táblakialakításnak kitűnő példája a Governors Island, ahol a táblákba épített sínek segítségével egyszerűen és gyorsan ki lehet cserélni a modulokat. A 14 vizsgált projektben a legtöbb helyen, a táblákba épített sínek megoldását alkalmazták, mely azt sugallhatja, hogy ez egy egyszerű és bevált módszer.

3.5. Szemléletes információközlés

A szemléletes információközlés elsődleges szempontja, hogy minden táblán csak azok az információk szerepeljenek, amelyek az adott táblán szükségesek. Ez azt jelenti, hogy az útbaigazító táblákon a tájékozódáshoz szükséges jelek és irányok legyenek láthatóak, míg hosszú és részletes leírások elkerülendőek. Ezáltal a látogatók gyorsan és egyértelműen azonosíthatják a számukra szükséges információkat, anélkül, hogy fölösleges adatokkal és grafikai elemekkel terhelnénk őket. A megfelelő információk célzott közlése segít abban, hogy a látogatók kevesebb időt töltsenek a táblák tanulmányozásával, és több időt fordíthassanak a helyszín felfedezésére.

19. ábra – Megfelelő információ mennyiség egy útbaigazító- és egy információs táblán – saját ábra

A táblákon feltüntetett információknak nem csak relevánsnak kell lenniük, de könnyen olvashatóknak, áttekinthetőeknek és értelmezhetőeknek is. A szemléletes megjelenítés egyik módja lehet egy vizuális hierarchia felállítása, mely által a legfontosabb információk kerülnek kiemelésre, míg a hierarchián lejjebb szereplő adatok kisebb méretben jelennek meg a táblákon. Ez a méretbeli kontraszt segít abban, hogy gyorsan és hatékonyan tudják a látogatók értelmezni az adott táblát. Továbbá, fontos szempont még, hogy a használt betűtípusok jól olvashatóak legyenek, és egy egyszerű pillantás után is könnyen értelmezni tudják a látogatók, valamint, hogy a szövegek jól el legyenek különítve egymástól, ne mosódjanak össze. (CALORI 2015)

„A kontraszt növeli a differenciálást, az elemzés és a későbbi felidézés esélyeit, mert a vizuális kialakítás alapos szemrevételezése összekapcsolódik a tartalom rendszerezésével és megértésével, különösen a térbeli kompozíciók esetén.” (SAMARA 2021, 77.)

Szemléletes információközlés szempontjából kulcsfontosságú, hogy kívánt távolságból is jól olvashatóak legyenek a táblák. Az útbaigazító táblákon szereplő betűknek és szimbólumoknak nagyobb méretűeknek kell lenniük, hogy messzebről is látszódnak, valamint, hogy a látogatók sétálás közben is könnyen tudják olvasni őket. Ezzel szemben információs táblákon, melyeket közelebbről és állva olvasnak a látogatók, kisebb betűméretet is használhatunk, valamint több információt is feltüntethetünk. A szöveg és a háttér kontrasztja, a megfelelő betűméret és a jól elhelyezett grafikai elemek hozzájárulnak, hogy a táblák funkcionálisan és esztétikailag is megfeleljenek a látogatói igényeknek. Az olvashatóság biztosítása nemcsak a táblák hatékonyságát növeli, hanem a látogatói élményt is javítja, mivel csökkenti a frusztrációt és növeli a helyszín iránti elégedettséget. (GIBSON 2009.)

A szemléletes információközlés nagyszerű példája a Nicolle Avenue, ahol a nagyméretű gyalogos és gépjármű forgalomhoz igazodva, letisztult, könnyen olvasható betűtípust és nagy méretű betűket használva effektíven tudnak közlekedni az emberek.

3.6. Egységesített tábla struktúra

20. ábra – Egységtelen struktúrájú és egységes struktúrájú táblacsalád – saját ábra

Az egységesített tábla struktúra lényege, hogy az adott látogatóirányítási rendszeren belül minden elem ugyanabban a stílusban készüljön, egy táblacsalád tagjaként. Ez azt jelenti, hogy a táblák formái, a színvilág, és a felhasznált anyagok megegyeznek, bármelyik elemét is nézzük a rendszernek. Az ilyen egységes megjelenés vizuális koherenciát biztosít, ami hozzájárul a helyszín professzionális és rendezett megjelenéséhez. A táblák egységes kinézete megkönnyíti a látogatók számára az információk azonosítását és értelmezését, mivel a szemük képes gyorsabban alkalmazkodni az ugyanolyan struktúrájú táblákhoz. Ez a következetesség növeli a rendszer megbízhatóságát és hitelességét, mivel a látogatók könnyen megbizonyosodhatnak arról, hogy minden tábla az adott család része.

Ennek az egységesített struktúrának köszönhetően az adott helyszín különböző karakterű területein is fel lehet használni ugyanazon táblacsalád más-más elemét, anélkül, hogy megbontanánk vele az egységet. Egy park esetében ez azt jelenti, hogy a táblák ugyanúgy alkalmazhatóak játszótérnél, tónál vagy piknikezésre kijelölt helynél. Ez a sokoldalúság biztosítja, hogy a látogatók minden helyszínen ugyanolyan minőségű és stílusú információt kapjanak, ami növeli a helyszín összképének koherenciáját. Ebben az esetben a táblák kialakítása úgy történik, hogy azok alkalmazkodni tudjanak az adott karakterű részterület szükségleteihez anélkül, hogy elvesszenek a táblacsaládra vonatkozó egységes elemek.

Az egységesített tábla struktúra bizonyos tervezés mellett lehetővé teszi azt, hogy a táblarendszer egyaránt használható legyen az épületeken kívül és belül is. Természetesen, ez akkor fontos, amikor olyan helyszínről beszélünk, ahol vannak belső terek is. Ilyen esetekben az egységes struktúra tudja biztosítani a folyamatos információközlést, függetlenül, hogy a látogató éppen a parkban vagy egy épületben tartózkodik, és hogy a kettő tér közötti áthaladás is zökkenőmentesen történhessen. Látogatói szempontból ez az egységesség növeli a használat kényelmét és gyorsaságát, hiszen bárhol is járnak ugyanolyan táblákkal találkoznak, amelyek ugyanolyan struktúrában

nyújtanak nekik információkat. Továbbá, ez a megoldás is hozzájárul a látogatói élmény növeléséhez.

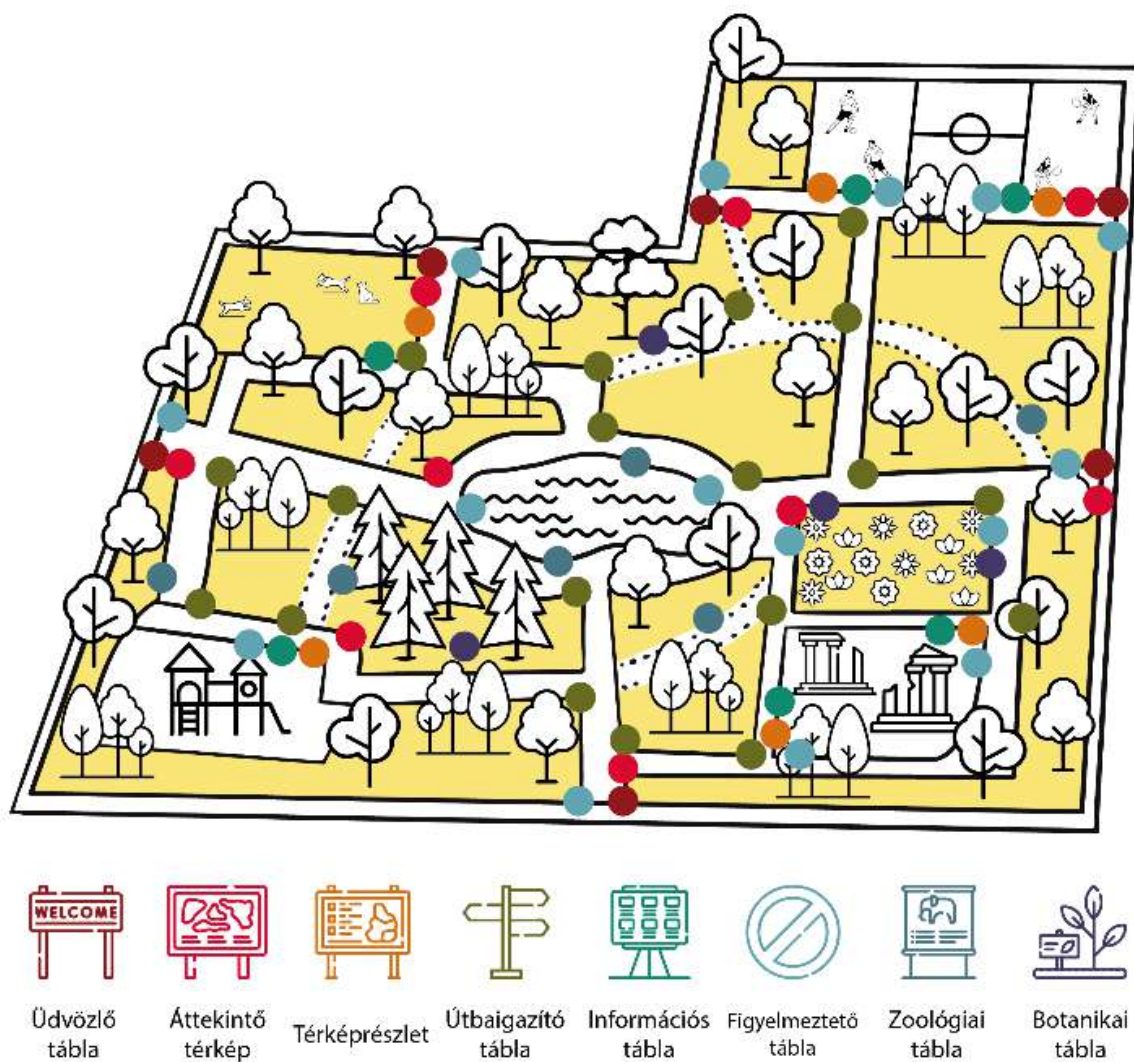
Az egységesített tábla struktúrára kitűnő példa a Victorian Desalination Plant táblarendszere, míg ugyanannak a táblacsaládnak a külső és belső terekben való használatára nagyszerű példa a Warsaw Breweries városnegyedben használt rendszer.

3.7. Irányított és folyamatos tájékoztatás

Az irányított és folyamatos tájékoztatás azt jelenti, hogy minden tábla a rendeltetésének megfelelő helyen van elhelyezve. Például az üdvözlő táblák és az áttekintő térképes táblák a helyszín bejáratainál vannak elhelyezve, annak érdekében, hogy az érkezők azonnal átfogó képet kapjanak az egész területről, a funkciókról és az attrakciókról. Az útbaigazító táblák azokban az útkereszteződésekben találhatóak, ahol a látogatóknak döntést kell hozniuk, hogy melyik irányba folytassák tovább útjukat. Az ilyen gondosan megtervezett elhelyezés biztosítja, hogy a látogatók mindig a megfelelő információhoz jussanak a megfelelő időben, ami növeli a navigáció hatékonyságát.

Továbbá, elengedhetetlen az információk folyamatos közlése. Ebben az esetben a látogatók minden lépésüknél megkapják a szükséges információkat, tájékoztatást, ezáltal nem tévednek el. A jól elhelyezett táblák folyamatosan vezetik őket, biztosítva, hogy mindig tudják, merre kell menniük. Ezen kívül az információkat mindig ott találják, ahol azok szükségesek: például egy egyszerű irányjelző tábla gyors eligazítást ad a kereszteződésekben.

Amennyiben az emberek azt érzik, hogy biztonságosan el tudnak navigálni a helyszínen, akkor ez az érzés arra ösztönzi őket, hogy további részterületeket is felkeressenek, továbbá az általános szorongásuk és félelmük is csökken. Így a látogatók számára a folyamatos tájékoztatás meg tudja adni azt a biztonságérzetet, amely szignifikánsan megnöveli a természetes környezetben töltött élményüket. (KAPLAN 1998)

21. ábra – Az irányított és folyamatos tájékoztatás bemutatása egy fiktív park térképén – saját ábra

3.8. Integrált formák és méretek

Az integrált formák és méretek három aspektusra bonthatók. Az első, hogy a táblák formavilága illeszkedjen ahhoz a környezethez, amelyben el lesznek helyezve. Például egy tájképi környezetben, parkban vagy erdőben az organikus formák és lágy vonalvezetés sokkal jobban harmonizál a természetes környezettel. Ezzel szemben egy épített, városi szabadtér esetében a geometrikus formák használata sokkal hatékonyabb lehet, ugyanis azok illeszkednek az épületek vonalvezetéséhez. Ez az illeszkedés növeli a táblák esztétikai vonzerejét, valamint hozzájárul a helyszín összképéhez.

22. ábra – Helytelen és helyes formavilág használata egy sziklakerti helyszínen – saját ábra

A másik fontos aspektus, hogy a táblák formavilága átvegyen néhány elemet vagy formát az adott helyszínről. Egy parkban vagy erdőben elhelyezett tábla esetében alkalmazhatunk valamilyen növényi mintát, ezáltal a tábla jobban kapcsolódik a körülötte lévő környezettel, míg egy épített környezetben az épületek formavilágából tudunk ötletet meríteni. Olyan helyszínen, ahol sok háromszög alakú elem jelenik meg, tanácsos, hogy a háromszög a táblarendszer formavilágában is megjelenjen. Ez a fajta átvétel egyfajta kapcsolatot hoz létre a tábla és a helyszín között, egyedivé teszi azt, és nem utolsó sorban hozzájárul a helyszín karakteréhez, esetekben még jobban ki is emelheti azt.

A harmadik fontos szempont pedig a táblák funkcionális méretezése, amely azt jelenti, hogy minden táblát az adott funkció elvégzéséhez szükséges méretben, a helyszín igényeihez igazodva kell megtervezni. Az útbaigazító táblák általában magasak és vékonyak, ezáltal messziről is jól láthatóak, azonban az utak mellett nem akadályozzák a látogatókat a haladásban. Ezzel szemben egy botanikai tábla általában alacsony, a földhöz közel helyezkedik el, azonban nem túl alacsonyan ahhoz, hogy ne lehessen azt kényelmesen elolvasni. Ez a funkcionális méretezés biztosítja, hogy minden tábla optimálisan szolgálja a rendeltetését, és segíti a látogatók navigációját a helyszínen. (CALORI 2015)

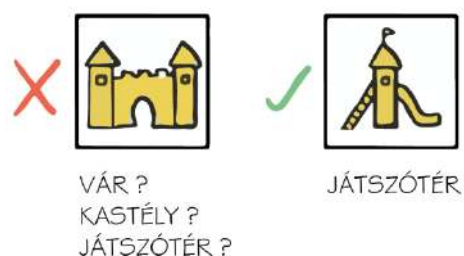
3.9. Helyspecifikus grafikai elemek

A helyspecifikus grafikai elemek szempont több dologra is értendő. Elsőként, hogy tanácsos olyan design elemeket alkalmazni, amelyeket az adott helyszín sajátosságai ihlettek. Ilyen lehet például, ha egy parkon átfut egy kisebb folyó, patak, egy növény, egy állat vagy egy jellegzetes építmény is. Ez az elem szolgálhat alapul a logó, a piktogramok és a további grafikák

megtervezésekor. Ezen keresztül a látogatók azonnal azonosíthatják és azonosítják a parkot a számukra ismerős elemekkel. (GIBSON 2009.)

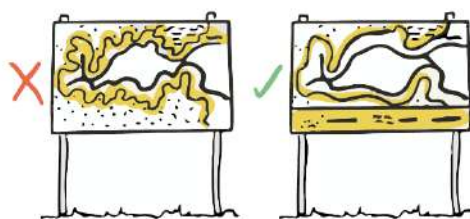
Továbbá a helyspecifikus grafikai elemek kiterjednek a táblákon használt színekre is. Ugyanis a színpalettának illeszkednie kell a projekthez, azonban a színek nem olvadhatnak bele teljesen a környezetükbe, hiszen ebben az esetben elveszik az információ átadó képességük. A túlságosan kitűnő színek is kerülendőek, ezek használata magára vonhatja a látogatók figyelmét, ezzel megzavarva őket és rontva a látogatói élményt. Figyelmet kell fordítani a felhasznált színek megfelelő kontrasztjára is, ugyanis egy fehér háttér előtt a sárga szöveg nehezen lesz olvasható, azonban egy sötét szín, mint a kék vagy a fekete használatával az a probléma orvosolható. A megfelelő színek használat segíti az információk gyors átadását.

A piktogramok használatakor is figyelembe kell venni a helyszín jellegét és formavilágát. A piktogramok lehetnek játékosak, sematikusak vagy akár absztraktak, de mindenképpen illeszkedniük kell a környezetükhöz. és ami a legfontosabb, hogy értelmezhetőek legyenek. Nem számít, hogy mennyire szép egy piktogram, ha az félrevezető, vagy értelmezhetetlen, hisz ezáltal elveszti a fő funkcióját, a gyors és egyszerű információátadást.

23. ábra – Félrevezető és egyértelmű piktogram – saját ábra

A táblákon megjelenő térképeknek is helyspecifikusnak kell lenniük. A térképek nagyon jól szolgálják nagy mennyiségű információ egyidejű és gyors átadását. Ha túl sok információt helyezünk el egy térképen, akkor az információk nagy része nem lesz segítségére azoknak az embereknek, akik nem jártasok az adott helyszínen, ezért a látogatók nem fogják figyelembe venni azokat. A jó térkép célja tehát

24. ábra – Pontos és sematikus térképi ábrázolás – saját ábra

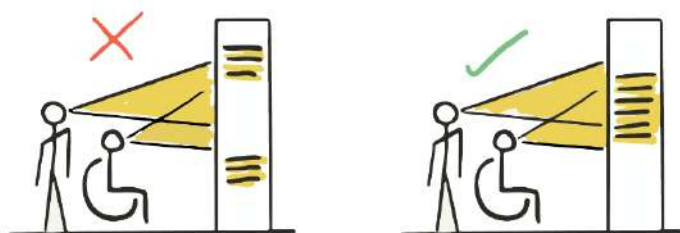
az, hogy segítsen a tájékozódásban, de ne replikálja a helyszín összes részletét, ezzel csökkentve az információk mennyiségét.

Természetesen nem szerencsés túl kevés információt rátenni egy térképre, ugyanis ez félréértésekhez vezethet. Erre nagyon jó példa, ha egy kanyargós útvonalat grafikailag leegyszerűsítünk, az útvonal rövidebbnek fog tűnni, mint amekkora valójában. A látogatók számára legmegfelelőbb térképet kombinált grafikai jegyekkel tudjuk elérni. Egy kétdimenziós térképen

jelöljük az alapvető útvonalakat, valamint területeket, míg a helyszínen lévő jelentős objektumokat, mint az épületek vagy egy kilátó, nem alaprajzi formájukban helyezzük el a térképen, hanem perspektivikusan ábrázolva. Annak ellenére, hogy ezáltal a térképünk nem lesz teljesen pontos, az ilyen térkép lehetővé teszi a látogatók számára, hogy gyorsan átlássák a kiemelt látnivalók elrendezését és elhelyezését. (KAPLAN 1998)

A térképek grafikai világának feldolgozását segíti, ha a térkép mellett jelmagyarázatot is elhelyezünk. Azonban az nem jó megoldás, ha a látogatóknak állandóan a térkép és a jelmagyarázat között kell ingáznuk a szemükkel, ugyanis ebben az esetben hamar el tudják veszíteni, hogy milyen jelet keresnek, vagy éppen, hogy a megadott jel hol található a térképen. Annak érdekében, hogy ezt az akadályt ki tudjuk küszöbölni, a legmegfelelőbb megoldás az, ha feliratokat helyezünk el a térképen azon attrakciók mellé, melyekből csak egy-egy darab van, míg piktogramokat használunk azon objektumok helyén, amelyből több is van a helyszínen. (KAPLAN 1998)

3.10. Akadálymentes tájékoztatás

25. ábra – Az információk helytelen és helyes magasságbeli elhelyezése – saját ábra

Az akadálymentes tájékoztatás alapja, hogy a táblák magassága és elhelyezkedése olyan módon legyen kialakítva, hogy megfeleljen a kerekesszékesek, a kisgyermek és a felnőttek igényeinek egyaránt. Ez biztosítja, hogy mindenki könnyen el tudja olvasni az információkat, függetlenül a fizikai képességeiktől, magasságától. Tehát fontos, hogy a táblák azon részén helyezzük el az információkat, melyeket mind a három kategória kényelmesen el tud olvasni, ne túl magasra, ne túl alacsonyra. Továbbá, amennyiben olyan táblákat használunk, melyek hajlítva vannak, fontos odafigyelnünk a dőlésszögükre és a tábla magasságára, mert egy bizonyos dőlésszög után, a magasra elhelyezett táblák nem lesznek láthatóak a kerekesszékesek számára.

Amennyiben maximalizálni szeretnénk a hozzáférést mindenki számára, elhelyezhetünk információkat Braille írással a vakok és a gyengén látók számára, vagy olyan hangszórókat

helyezhetünk el a táblákon, melyek egy gomb megnyomásával felolvassák azok az információkat, amelyek az adott táblán szerepelnek. Azonban ez egy extrém eset, mely igen költségigényes és sok esetben zavaró is lehet a többi látogató számára.

További lépéseket tehetünk, amennyiben a térképes és útbaigazító táblákon jelöljük az akadálymentes útvonalakat. Ezt tehetjük piktogram felhasználásával, vagy az adott útvonal grafikájának megváltoztatásával a térképen. Fontos, hogy ezek a táblák világosan jelöljék az akadálymentes bejáratokat és útvonalakat, valamint azokat a helyeket, ahol lépcsők vagy nagyobb lejtők találhatók.

Az akadálymentes tájékoztatás segít abban, hogy mindenki közel azonos élményben részesüljön az adott helyszín látogatása során. Ezen apró változtatások nagy mértékben tudják befolyásolni bármely testi nehézségekkel élő látogatók számára a helyszín nyújtotta lehetőségeket és élményeket.

3.11. A tanulságok kiértékelése a külföldi példákon

Az általam megállapított nyolc tanulságot a külföldi 14 helyszínemből összegyűjtött és megvizsgált információk alapján állítottam össze. Természetesen minden projekt más és más, így kialakult szempontok nem fognak mindegyikre ugyanúgy érvényesülni. Ezért a tanulságokat és a helyszíneket összesítettem egy diagramba, melynek kielemezésével megállapító, hogy a szempontoknak van-e létjogosultsága.

A diagram első oszlopában szerepel az általam vizsgált 14 külföldi helyszín, míg a legfelső sorban a nyolc tanulság. Ezután minden helyszín és tanulság találkozási pontjánál meghatároztam egy értéket, mely lehetett 1, jelentése, hogy az adott helyszínen a táblák megfelelnek a szempontnak. Lehetett 0,5 melynek jelentése, hogy a helyszínen lévő táblák egyes elemei megfelelnek a szempontnak, és lehetett 0, mely azt jelenti, hogy a táblák nem felelnek meg a szempontnak. A diagram könnyebb megértése érdekében a számadatok helyett pipákat és ikszeket tüntettem fel, azonban a számadatok így is megmaradtak, melyeket összegeztem a diagram utolsó sorában. A kapott számadatok megmutatják, hogy a 14 vizsgált helyszínen lévő táblarendszerből hány olyan, mely megfelel az adott szempontnak, illetve az hány százalékot jelent.

Az így kapott adatokból táthatjuk, hogy 93%-kal a legfontosabb szempont a szemléletes információközlés és az egységesített tábla struktúra. Ebből az adatból is kijelenthető, hogy ezen táblarendszerek lefontosabb célja, hogy a funkciójuknak megfelelően információkat adjanak át a

látogatók számára. Továbbá kijelenthetjük azt is, hogy igenis fontos, hogy a tábláknak egységes legyen a struktúrája, hiszen ez segít abban, hogy minden esetben ugyanolyan feltételek mellett kapják meg a látogatók az információkat, ezzel is egyszerűsítve és gyorsítva ezt a folyamatot. Ennek a két szempontnak a fontosságát az is bizonyítja, hogy a következő legfontosabb tanulság több mint 10%-kal kevesebb, mindössze 82%-ot ért el. Ez a szempont a helyspecifikus grafikai elemeket takarja, melynél több szempontnak is meg kell felelniük a tábláknak. Ezek közül a legnehezebb, hogy olyan térképes táblákat kell létrehozni, amelyek megfelelő információ mennyiséggel rendelkeznek. Azonban kijelenthetjük, hogy igen is fontos, hogy milyen grafikai világgal rendelkezik egy-egy tábla, a színek és hogy az egész grafikai világ kapcsolódjon a helyszínhez.

	Helytálló anyaghasználat	Flexibilis táblalakítás	Szemléletes információközlés	Egységesített táblastruktúra	Irányított és folyamatos tájékoztatás	Integrált formák és méretek	Helyspecifikus grafikai elemek	Akadálymentes tájékoztatás
Port Botany Expansion	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✗
Hudson River Park	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Nicollet Avenue	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Titletown Park	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✗
Governors Island	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Small Island	✗	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✗
Felixstow Reservation	✓	✗	✗	✓	✗	✓	✓	✗
The Warsaw Breweries	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Victorian Desalination Plant	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✗
Parque do Pontal	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗
Ponta da Figueira Marina	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗
Brain Park	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✗
Princeton University	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Silesian Museum	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗
	9,5/14 68%	3/14 21%	13/14 93%	13/14 93%	10,5/14 75%	8/14 57%	11,5/14 82%	6/14 42%

✓ Megfelel a szempontnak ✗ Egyes része(i) megfelelnek a szempontnak ✗ Nem felel meg a szempontnak

26. ábra – A megállapított szempontok kiértékelése a külföldi projekteken – saját ábra

A következő szempont az irányított és folyamatos tájékoztatás, mely ténylegesen fontos, hiszen csak abban az esetben nem fog eltévedni egyetlen látogató sem, ha a táblák a megfelelő helyeken vannak elhelyezve és a megfelelő információk szerepelnek rajtuk. A helytálló anyaghasználat 68%-os adattal rendelkezik, melynek oka az lehet, hogy ez a szempont egy kissé kettős is lehet. A felhasznált anyagoknak egyszerre kell időjárásállónak lenniük és illeszkedniük a helyszínhez is. Ez jelenthet némi kihívást, azonban minden helyszínnél meg lehet találni azokat a tartós anyagokat, melyek illenek is abba a környezetbe. Az integrált formák és méretek esetében a vizsgált projektben lévő táblák kicsivel több mint fele rendelkezik olyan formavilággal mely magából a helyszínből merít ihletet. Személy szerint én ezt a szám adatot alacsonynak találom, ugyanis a helyszínnel harmonizáló formavilág tovább növelheti a hely identitását, valamint a látogatói élményt. Azonban az elmondható, hogy a legtöbb tábla a rendeltetésének megfelelő mérettel rendelkezik. Az akadálymentes tájékoztatás 42%-os adattal rendelkezik. A vizsgált projektek közül mindössze egy mutatja az akadálymentes útvonalakat, azonban majdnem az összes helyszínen úgy alakították ki a táblákat, hogy mindenki könnyen elérje és olvassa az információkat, függetlenül a fizikai képességeiktől, mely természetesen fontos, azonban úgy gondolom, hogy a mai világban már jobban oda kellene figyelnünk minden nehézségekkel rendelkező emberre. Mindössze 21%-os számadattal rendelkezik a flexibilis táblakialakítás, melynek oka lehet, hogy a tervezők úgy vélték, a helyszínen nem fog sok változás történni, így nem lesz szükség arra, hogy a táblákat változtassák. Ezt természetesen részletesen meg kell vizsgálni minden adott helyszínnél, hisz tanösvények és rezervátumok esetében valószínűsíthető, hogy nem fognak nagyobb változások bekövetkezni, azonban más épített környezetekben ebben nem lehetünk ennyire biztosak. Ezáltal annak is nő a kockázata, hogy a táblákat cserélni kell, melynek költségei magasabbak. Úgy gondolom, hogy a táblák flexibilis kialakításának egy fontosabb szempontnak kellene lennie.

Mindent egybevetve láthatjuk, hogy az általam meghatározott tanulságokat a kutatás során vizsgált projektek alátámasztják. Továbbá, hogy ezen tanulságokból egy olyan chechklist is létrehozható, mely megfelelő alapként szolgálhat azon tervezők számára, akik információs táblarendszerek tervezésébe szeretnének foglani.

4. Magyarországi helyszínek bemutatása és kiértékelése

A kutatásom elején elkészítettem egy listát, melyen azon hazai tájépítészeti projektek szerepeltek, melyekről úgy gondoltam, hogy beleillenek a szakdolgozatom témájába. Így a listán a következő helyek szerepeltek: Fővárosi Állat- és Növénykert, ELTE Fűvészkert, Tatai Fényes Tanösvény, Tisza-tavi Vízi Sétány, a Festetics Kastély Keszthelyen, a Grassalkovich-kastély Gödöllőn, a Széllkapu és Millenáris. A kutatás során a fentebb említett listáról néhány helyszín lekerült és más helyszíneket választottam helyettük. Az így létrejött listán szereplő nyolc magyarországi helyszínt kerestem fel és vizsgáltam meg. Ezek a következők:

1. Városliget	2. Püskösdfürdő Park
3. Széllkapu és Millenáris	4. MOME Campus
5. Margit- sziget,	6. Grassalkovich-kastély kertje (Gödöllő)
7. Lillafüredi függőkert	8. Miskolctapolca közpark

A helyszínek bejárása és megvizsgálása során rá kellett jönnöm, hogy a külföldi projektekben használt látogatóirányítási eszközökhöz hasonlóak itthon nemigen vannak. Mindössze két olyan projekt volt, melynek táblarendszere kiemelkedett a többi közül, és eléri a nemzetközi szintet. Ez a két helyszín a Városliget és a Püskösdfürdő Park voltak. A megfigyeléseim alapján meg tudtam állapítani, a projekt létrejöttének dátuma nincs hatással arra, hogy milyen az ott használt táblák minősége. Tehát, attól, hogy egy friss projektről van szó, az nem vonzza, hogy a táblarendszere megfelelően van kialakítva. Ennek függvényében a két említett közpark kiváló példaként szolgálhat a jövőben, amennyiben valaki táblarendszert tervez egy-egy helyszínre.

A továbbiakban a két kiemelkedő projektet egyenként és részletesebben fogom bemutatni, a már korábban felállított nyolc szempont alapján. Míg a maradék hat projekt nem alkalmas egy komplex elemzésre, így azoknak csak a kiemelkedő tulajdonságait fogom bemutatni egy fejezetben.

4.1. Városliget

27. ábra – A Városliget bemutatása, tapasztalatok – saját ábra

A Városliget Budapest egyik legjelentősebb közparkja, amely a 19. század elején alakult ki. A terület története szorosan kapcsolódik az 1896-os millenniumi ünnepségekhez, amikor számos ikonikus épületet, mint például a Hősök terét és a Vajdahunyad várát, felépítették a magyar állam ezeréves fennállásának megünneplésére. A Városliget hosszú múltra tekint vissza, központi szerepet játszva a főváros kulturális és társadalmi életében. A park a VI. és XIV. kerület határán, a Hősök tere mögött helyezkedik el, mintegy 100 hektáron terül el. A Városliget nemcsak a helyiek, hanem a turisták körében is népszerű, mivel egyszerre nyújt lehetőséget rekreációra és kulturális élményekre. A Liget Budapest projekt révén a park folyamatos megújuláson megy keresztül, amely célja, hogy modern környezetben őrizze meg a történelmi értékeket. A kutatásom során felvettem a kapcsolatot Megyesi Tündével, aki a parkfelújítás projektvezetője és aki szívesen válaszolt néhány kérdésemre, a parkban található táblarendszerrel kapcsolatban. A továbbiakban az így megszervezett információkat és a saját tapasztalataimat fogom összegezni. (7. Melléklet)

A park hatalmas mérete és a látogatók nagy száma miatt elengedhetetlen volt, hogy a Városliget egy alaposan átgondolt és megtervezett táblarendszer nélkül működjön. Így a Liget Budapest program keretein belül a magyar, Graphasel Design Studio készített arculatot és tájékoztató táblákat a közparknak. Az elkészült arculat digitális formában használatban megtalálható a Liget weboldalán és közösségi média felületein, míg offline formában minden táblán

szembe jön velünk, nem csak a grafika, de a formavilág is. A Liget logója úgy lett kialakítva, hogy a nevében szereplő „L” betű fűszálat formáz meg, amely része egy nagyobb fűcsomónak, ami a parkban lévő természetet szimbolizálja. Az arculat részét képezi egy egyedig piktogram család is, mely a Liget számára lett tervezve, és egyszerűen ábrázolja az adott objektumokat, a parkban található rekreációs lehetőségeket és a szabályok betartása végett elhelyezett figyelmeztető jeleket is. A Városligetben található nevezetességekről is készült egy-egy fekete-fehér karikatúra, mely a térképeken és az adott nevezetesség információs tábláján is látható. A térképeken és az online felületeken továbbá megtalálhatóak egyedi grafikájú ember figurák, akik sétálnak, játszanak, sportolnak, vagy éppen piknikeznek a parkban. A térképes táblák a park egy letisztázott alaprajzát mutatják, melyen a fák csak jelzés képen szerepelnek, az utak vonalvezetése is csak hozzávetőleges, ezáltal a látogatók nem vesznek bele a térkép részleteibe és könnyen kiigazodnak azon.

Következetesen minden tábla alapszíne fehér, mely segít abban, hogy a látogatók könnyen beazonosítsák azokat, azonban nem túl feltűnő, így nem zavarják a látványt. A fehér mellett majdnem minden táblán megjelenik a citromsárga szín. Egyes esetekben ez a tábla alján, máshol annak az oldalán megjelenő, kizárólagosan csakis design elem, nem pedig információ közlésére szolgál. Ennek oka, hogy a fehér és a sárga szín kontrasztja kicsi, a könnyű és gyors információ közlés elveszne. Ezért minden szöveges és a legtöbb grafikus információ, mint például a piktogramok, fekete színűek.

Kialakítás szempontjából néhány táblán a Liget logójában található „L” betű formája köszön vissza. Ilyenek például a figyelmeztető-, zoológiai-, botanikai-, és néhány információs táblák is, melyek ebben az „L” betű formában lettek meghajlítva. Az útbaigazító táblák egyszerű, henger alakú oszlopok, melyek tetején találhatóak az útbaigazításhoz szükséges nyíl alakú táblák. Ezen táblák körbe ölelik az oszlopot, könnyen a megfelelő irányba lehet őket forgatni, majd egy csavarral rögzíteni őket. Abban az esetben, ha nincs szükség annyi nyíllra, mint ahányat el lehet helyezni egy oszlopon, az üresen maradó helyekre egyszerű fém hengerek kerülnek, amik, távolságtartóként működnek. Ez a fajta kialakítás segít abban, hogy a folyamatosan megújuló park újabb és újabb részei könnyen beintegrálódjanak a táblarendszerbe. Ezt a folyamatot tovább segíti az is, hogy a táblák felületére a térképek, a piktogramok egy-egy matricával kerültek fel, így amennyiben változás lép fel a parkban, elegendő csupán a matricát kicserélni, nem kell az egész táblát. Anyaghasználat szempontjából a táblák 5 milliméter vastag horganyzott acéllemezekből készültek, melyek sarkait csiszolással letompították, és kültéri selyemfényű festékkel láttak el.

A Városliget múltjában megjelenő pavilonokat áttervezték, új, modern designt kaptak. Színviláguk fekete és sárga, néhány helyen a falakon látható a logóból származó fűcsomó. A padok,

szemetesek és bicikli tárolók a park minden felújított részén egységesek. A bicikli tárolók közül néhány az arculatban megjelenő sárga színnel van bevonva.

A külföldi projektekből levont nyolc tanulságot és fontos szempontot végigvezettem a Városligetben található táblarendszeren is. Összegezve elmondható, hogy **a táblák anyaghasználata helytálló** mind az időjárási viszonyok, mind a parkba való beilleszkedés alapján. **A táblák kialakítása flexibilis**, esetleges változások során könnyen változtathatóak anélkül, hogy az egész táblát ki kellene cserélni. **Az információk szemléletesen vannak közölve**, könnyen olvashatóak, a táblákon kialakított struktúra letisztult. Az **egységesített táblastruktúra** végig jelen van a park egész területén, minden tábla ugyanabból a családból származik. **Minden tábla a rendeltetésének megfelelően van használva**, a parkban mindenhol megtalálhatóak a térképes-, információs- és útbaigazító táblák, ahol szükség van rájuk. **A táblák formavilága integrált**, minden egység a rendeltetésének megfelelő méretű. A piktogramok és a grafikai világ egyedi, a térképek leegyszerűsítettek, könnyen olvashatóak, folyamatos a színhasználat az összes táblán. Az **akadálymentes tájékoztatás** szempontjából elmondható, hogy a táblákon elhelyezett információk megfelelő magasságokban vannak, az útbaigazító táblákon jelen vannak az akadálymentes piktogramok, azonban a térképek nem jelölik az ilyen útvonalakat.

Összeségében elmondható, hogy a látogatóirányítás teljes mértékben kiszolgálja a Városligetbe érkezőket. A táblák segítségével könnyen eljuthat az ember az egyik pontból, akár a park másik végében található másik pontjába. A Graphasel Design Studio által tervezett arculat pedig segít abban, hogy a Liget információközlését mind online, mind offline formában megkönnyítse.

4.2. Pünkösdfürdő Park

28. ábra – A Pünkösdfürdő Park bemutatása, tapasztalatok – saját ábra

A harmadik kerületben található Pünkösdfürdő Park a Duna-parton 1,5 kilométer hosszan elterülő, hét hektáros park, melyet 2022-ban adtak át a nagyközönségnek. A helyszín modern szemléletű, környezettudatos és olyan új megközelítésekkel létrejött, fenntartható zöldfelületekkel rendelkezik, melyet több díjjal is jutalmaztak: 2023-ban elnyerte az Európa Zöld Városa Nemzeti Díjat, valamint a Tájépítészeti Nívódíj Városi park és közkert kategóriájában is első helyezést ért el. (INT22)

Kutatásom során a helyszínt kétszer is meglátogattam, először 2024 kora tavaszán, amikor azonnal lenyűgözött a park. Első gondolataim egyike azonban az volt, hogy a park legnagyobb része nincs is megtervezve, csupán az eredeti növényzetet hagyták meg. Több időt eltöltve, a parkot körbejárva és az információs táblákat elolvassva megtudtam, hogy ez nem így van, hiszen egy ökológikus parkról van szó. A táblák bemutatták a felhasznált növényeket, az ott, valamint a Dunában fellelhető élővilágot, az élmény teljes mértékben edukációs volt, azonban nem volt unalmas. A felhasznált színek és grafikai elemek érdekessé tették számomra és véleményem szerint bárki számára érdekessé teszik az információkat. Második alkalommal volt szerencsém körbejárni a parkot Szalkai Adrienne-nel, a FŐKERT tájépítész vezető tervezőjével, aki a Pünkösdfürdő Park tervezője is. A körbejárás után volt szerencsém a tervezővel beszélgetés folytatni, amelyből származó információkat és a saját meglátásaimat az alábbiakban összegzem. (8. Melléklet)

Az ökológikus és biodiverz zöldfelületek még nem elterjedtek hazánkban, így az emberek sem ismerik őket igazán. Ebből kifolyólag nagyon fontos szempont volt, hogy a látogatókat megfelelően tájékoztassák. Szalkai Adrienne elmondta, hogy már a projekt legeslegelején tudták, hogy a park sikeressége két dolgon múlik, az egyik, hogy mennyire tudják azt megmagyarázni, átadni a látogatóknak. Míg a másik, hogy a park déli bejáratától, az úgynevezett Torkolattól el tudják csábítani az embereket a park északi részére, ahol a legtöbb funkció található, úgy, hogy közben nem unják meg és fordulnak vissza. Ehhez pedig egy nagyon erős arculatra volt szükségük, amely magába tudja foglalni a parkot, valamint átadni az információkat és tovább csalogatni a látogatókat. Ezeket a gondolatokat észben tartva jött létre a parkban található táblarendszer, annak arculata és grafikai világa. Nem volt cél, hogy a látogatók mindent megértsenek, de ha már bizonyos dolgokat sikerül átadni a használóknak, akkor az információközlés sikeresnek mondható. Ennek érdekében már a park első koncepciójának bemutatásakor jelen volt az erős arculattal rendelkező táblarendszer.

A rendszer úgynevezett totemekből áll, melynek alap egysége egy 20x20x250 centiméteres fa oszlop. A magas méret abból adódik, hogy a park területén csak horizontális elemek voltak fellelhetőek a projekt kezdete előtt is, azonban az árvízvédelmi szabályok betartása miatt sem lehetett sokkal több fát ültetni a területre. Így a vertikális elemek hiányát a magas oszlopokkal próbálták meg csökkenteni. Annak függvényében, hogy milyen célt szolgál az adott tábla, az egymással összekapcsolt oszlopok száma is változik. Az egy oszlopból álló totemeken láthatóak az útbaigazító piktogramok, néhány használati szabály, botanikai és zoológiai táblák, valamint érdekességeket tartalmazó táblák, melyeken szerepel egy-egy kérdés, a totem másik oldalán pedig a válasz. Ezen érdekes kérdésekkel az volt a tervezők célja, hogy folyamatosan felkeltsék a látogatók figyelmét. A két oszlopból álló totemeken kaptak helyett az egyes funkciókat, parkrészleteket bemutató táblák. Ezen táblák úgy vannak kialakítva, hogy a fém alap előre megvan hajlítva, ezáltal az oszlop két oldalán találhatóak információk. A négy faoszlopból álló totemeken szerepelnek a növény- és állattanösvény táblái, amelyen mind a magyar, mind a latin nevek helyet kaptak, továbbá részletes grafikák mutatják be az élővilágot. A család legnagyobb elemei pedig a kétszer négy, azaz nyolc faoszlopból álló totemek. Ezek a térinformációs táblák, melyeken az egész parkot bemutató térképek és az egész parkra vonatkozó szabályok szerepelnek.

Kialakítás szempontjából, minden totemen található tábla helyét előre kimarták a fa oszlopból. Így az oszlopokba helyezett fémlemez nem állnak ki a felületből. Ebből adódóan a totemeken található táblák száma fix, csak nehezen bővíthető. Ugyanakkor a tervezők hagytak helyet a lehetséges bővítésre, ugyanis a legtöbb totemen található olyan színezett fémlemez, melyen nem szerepel semmilyen információ. Az információk, jelek és grafikák matricákra lettek nyomtatva,

melyeket felragasztanak a totemeken található fém táblákra. Szalkai Adrienne elmondása alapján azért döntöttek emellett a megoldás mellett, mert rongálás vagy bármi nemű sérülés esetében könnyen cserélhető és elég időtálló és tartós is. A bejárásaim során azonban én azt tapasztaltam, hogy ezek a matricák már sok helyen feljöttek, leváltak a táblákról, melyek bizonyos esetekben látogatói közbeavatkozás során tovább sérültek.

A felhasznált színvilág is alaposan át lett gondolva, ugyanis a kék szín a Dunát, annak az élővilágát és a park szabályait jelképezi. Míg a sárga szín a szárazság, és a parkban fellelhető sárga virágok miatt lett választva. A botanikai és a zoológiai információk mellett az ökológiát is jelképezi, tehát azt is mondhatjuk, hogy az edukáció színe is. A grafikai világ négy, egymástól nagyon eltérő világot mutat, melynek oka, hogy a különböző funkciójú táblákat még jobban elkülönítse egymástól. A park logójában, és az áttekintő térképen szereplő, egyes parkrészek piktogramjai kortársak, egyszerűek és kifejezőek. A botanikai és zoológiai illusztrációk a nevükből adódóan nagyon élethűek, hiszen legfőbb céljuk a pontos bemutatás, az edukáció. Az útbaigazító táblák egyszerű, játékos, egy vonalas grafikák, melyek célja, hogy minél könnyebb olvasható legyen, hogy megmaradjon a funkciója. A negyedik grafikai világ szintúgy kortás, nem annyira absztrakt, mint a logó, de nem is annyira részletes, mint a botanikai táblák. Egy könnyen értelmezhető, egyszerű formákból álló grafikai rendszer, mely a park szabályait, és a parkban végezhető sportok szabályait, használatát mutatja be.

A táblák elhelyezése nagyon alapos megtervezést követelt, hisz fontos szempont volt, hogy a park déli részéből elcsalogassák a látogatókat a park északi részébe. Ezért minden totemcsoportnál láthatjuk a következőt, amely tovább és tovább vezet minket. Ezen felül a gát azon pontjain is tudatosan el lettek helyezve táblák, ahonnan szép kilátás nyílik a parkra, a Dunára.

A parkban található hulladékgyűjtők ugyanolyan RAL színekben láthatóak, mint a táblák, ezzel is tovább erősítve az arculatot. A padok, székek, napozóágyak és asztalok ugyanabból a fából készültek, mint a totemek, így egységes hatást keltenek.

A külföldi projektekből levont nyolc tanulságot és fontos szempontot végigvezettem a Pünkösdfürdő Parkban található táblarendszeren is. Összegezve elmondható, hogy az **anyaghasználat a fa és a fém idomok esetén helytálló**, ellenáll az időjárási viszonyoknak, és az időnek, azonban a táblákon található matricák nem. Viszont ezen matricák és a totemeken hagyott plusz táblahely teszi lehetővé, hogy **a táblák flexibilisek** legyenek, annak ellenére, hogy azok nem modulárisak. **Az információközlés elképesztő mértékben szemléletes**, könnyen értelmezhetőek a táblák, a szöveges részek könnyen olvashatóak, az illusztrációk nagyon jól szemléltetik az egyes táblák témáját. **A táblastruktúra egységes**, kitűnő ötlet volt a fa gerendákat

alapegységnek venni, és azokat bővíteni annak függvényében, hogy milyen tábláról van szó. Emiatt, valamint amiatt, hogy a magas totemek megtörik a park horizontális egységeit elmondható az is, hogy **a táblák formavilága és méretei integráltak a parkban**. A négy különböző grafikai világ használatát eleinte furcsának tartottam, azonban be kell vallanom, hogy a mögötte rejtőző gondolat, hogy az egyes funkcióknak saját grafikai világa van, teljesen lenyűgözött. Ezt a technikát további helyszíneken is érdemes lenne használni mindaddig, amíg sikerül olyan különböző grafikai világokat összepárosítani, amelyek nem ütnek el nagyon egymástól, hanem valamilyen szinten összeillenek. **A tájékoztatás folyamatos** a park egész területén, nem lehet eltévedni, esetenként az egyik útbaigazító táblától már ellátunk a következőig. A különböző grafikák tovább különítik egymástól a funkciókat, ezzel is segítve a látogatók egyszerűbb és gyorsabb információ befogadását. A parkba való belépéskor az üdvözlőtábla felhívja a figyelmet, hogy a park nagyrésze akadálymentes, az áttekinthető térképen pedig külön jellel jelölik az akadálymentes útvonalakat. Továbbá, minden totemen nagyjából megfelelő magasságban vannak elhelyezve a táblák. Véleményem szerint néhány esetben a legfelső és a legalsó táblákat már nem kényelmes megnézni, elolvasni, ennek ellenére elmondható, hogy a tájékoztatás akadálymentesen történik.

Összességében elmondható, hogy a Pünkösdfürdő Park az ország egyik legkiemelkedőbb tájépítészeti alkotása, mely remekül bemutatja, hogy mi is az a biodiverz és ökológiai park. Az edukáció és az információközlés folyamatosan jelen van a helyszínen, mégsem zavaró, nem vonja el a figyelmünket az élményről. Olyan megoldásokat használtak fel a táblarendszer tervezésekor, melyek követendő példaként szolgálhatnak jövőbeli projekteknél. Nem vétek kijelentni, hogy az ország legjobb szabadtéri táblarendszere a Pünkösdfürdő Parkban található.

4.3. További magyarországi helyszínek bemutatása

Az általam vizsgált további hat magyarországi helyszínen található látogatóirányítási rendszerek nem alkalmasak arra, hogy külön-külön komplex elemzést végezzek rajtuk. Ennek oka, hogy ezen táblacsáládok megtervezésére nem fektettek annyi energiát és időt a tervezők, ebből kifolyólag azoknak a minősége nem éri el azt a szintet, amit az eddig bemutatott projektekben láthattunk. Azonban a maradék hat helyszín esetén is vannak olyan megoldások és részletek, melyek említésre méltóak, és amelyeket jövőbeli tervezésekor is érdemes lehet megfontolni és felhasználni. Az alábbiakban ezeket fogom bemutatni:

Széllkapu és Millenáris

29. ábra – A Széllkapu és Millenáris táblarendszerének jó megoldásai – saját ábra

A Széllkapu és a Millenáris területén elhelyezett táblákon található információk könnyen olvashatóak és értelmezhetőek. A figyelmeztető táblákon elhelyezett piktogramok láttán egyből tudja a látogató a hely szabályait, ugyanis a táblákon található információk elrendezése, és azoknak a méretei egyértelművé teszik, hogy mely részek a fontosok. A méretek helyes megválasztása fontos szempont, ugyanis a legfontosabb információknak kell a legnagyobbnak lennie, míg a kevésbé fontosabbaknak egyre kisebbnek. A térképek egyszerűek, könnyen értelmezhetőek, a grafikai világuk összhangban van a Millenáris lendületes formavilágú logójával. A logóhoz passzol a választott betűtípus mert hasonlóan erőteljes és vastag, pont, mint az emblémában fellelhető formák, amelyek visszaköszönnek a különböző táblákon, mint design elemek.

MOME Campus

30. ábra – A MOME Campus táblarendszerének jó megoldásai – saját ábra

több objektumra is kis, kör alakú matricákat ragasztottak fel, melyek útbaigazító táblákként funkcionálnak. Ezeknek a matricáknak az élettartalma nem lesz olyan hosszú, mint egy-egy rendes táblának, azonban a költségük jelentősen kevesebb. Matricák felhelyezése az adott területen már meglévő objektumokra nem minden esetben működőképes, és nem is feltétlen a legjobb megoldás. Azonban a gondolat, hogy a nagyméretű és költséges táblák helyett kisebb egységeket használjunk, vagy éppen olyan helyre helyezzük fel a táblákat, amik már jelen vannak a helyszínen, mint például villanyoszlopok vagy kerítések, sok esetben csökkenti a tervező nehézségeit, és mérsékli a táblarendszer költségeit. A MOME Campusának épületein belül felhasznált piktogramok azonosak, az épületeken kívül fellelhető néhány piktogrammal, mely eredménye, hogy a látogatóknak nem kell két különböző táblarendszerhez hozzászokniuk, ezáltal is könnyítve a tájékozódást.

A MOME Campus bejárását az egyetem által biztosított kertépítészeti terv alapján tettem meg. A terv jelmagyarázatában és az alaprajzon is egyértelműen látszanak az útbaigazító táblák oszlopainak a helyei, azonban ezen oszlopok eddig nem kerültek létesítésre. Az egyetem egész területén egyetlen tábla található, viszont a campus területén

Margit- sziget

A Margit-sziget táblarendszere 2014-ben újult meg, melyet Polgárdi Ákos, szabadúszó grafikus és művészeti igazgató tervezett a Főkert megbízásából. A parkban megtalálható térképes táblák pedig Finta Sándor, az akkori budapesti főépítész segítségével készültek (INT24). Az egyedi piktogramok mellett logó is készült, mely a sziget nevét formázó betűk, és az azokból alulról kivágott hullámvonal alakjában született meg. Ez az embléma egyszerre jelképezi magát a szigetet, és az azt körülvevő folyónak, a Dunának a hullámain. A piktogramok funkció szerint vannak csoportosítva, mint a rekreáció vagy a turisztikai attrakciók és minden csoport kapott egy-egy színt, amely az összes olyan piktogram háttereként szolgál, amely abba a funkciójú csoportba tartozik.

31. ábra – A Margit-sziget táblarendszerének jó megoldásai – saját ábra

Ez a színnel való elkülönítés segít abban, hogy a látogatók gyorsabban megtalálhassanak bizonyos elemeket a térképeken. A grafikai elemek egységes infokommunikációs arculatot adtak a Margit-szigetnek, mely jól nézett ki és könnyen olvasható, értelmezhető volt. Azonban az anyaghasználat nem volt helytálló, a kék bevonatú táblák nem álltak ellen az időjárási viszonyoknak, alternatívákat kellett keresni helyettük. Így születtek meg azok a táblák, amiket a bejárás során, 2024. április 21-én én is láttam. Az eredeti piktogramok megmaradtak, azonban a térképek színvilága és grafikája megváltozott, már kevésbé látványos és ezáltal kevésbé értelmezhető.

Grassalkovich-kastély kertje (Gödöllő)

A gödöllői Grassalkovich-kastély jelenleg, mint múzeum, színház és rendezvényközpont működik. Maga az épület saját arculattal rendelkezik, melynek részét képezi a logó, piktogramok és grafikák. Az arculat bizonyos elemei, mint a logó, a betűtípus és a markáns bordó szín, visszaköszönnek bizonyos kültéri táblákon, azonban a legtöbb nem egységes. A kastély szorosan összekapcsolódik a történeti kerttel, így természetes, hogy a látogatók mind a kettőt megtekintik. Azonban, ahogy a nézelődők kilépnek a kastély épületéből, a táblák száma és minősége, valamint az arculat jelenléte csökken. Olyan esetekben, amikor az adott projektben az épület és a körülötte elhelyezkedő park vagy kert szoros kapcsolatban áll, akkor érdemes ugyanazt a látogatóirányítási rendszert használni az épületeken kívül és belül is. Ez segíti a zökkenőmentes tájékozódást és nem zavarják meg a látogatókat. A gödöllői kastély kész arculata néhány további elem hozzáadásával tökéletesen integrálható lenne a körülötte fekvő kertbe. Ezzel időt és pénzt spórolhatna meg a fenntartó, továbbá javíthatná a látogatói élményt.

Grassalkovich- kastély kertje Gödöllő

A kastély arculatának bizonyos elemei mint például a logó, vagy a bordó szín megjelennek a kültéri táblákon is.

A kert piktogramjai nem egyeznek meg a kastély piktogramjaival.

Egy teljes piktogram rendszer mellett, a kastélyról is készültek grafikák, mely szintén az arculat része. Továbbá, a kastélyban jellemző erős bordó színt választották az arculat alapszínének.

32. ábra – A gödöllői Grassalkovich-kastély kertjének táblarendszerének jó megoldásai – saját ábra

Lillafüredi Függőkert

Lillafüredi függőkert Lillafüred

A napelemek biztosítják az éjszakai megvilágítást a táblának.

Üveg felületeken is jól elkülöníthetőek az információk, azonban ahol erre nincs szükség, ott a tábla beleolvad a környezetébe.

33. ábra – A lillafüredi függőkert táblarendszerének jó megoldásai – saját ábra

A Lillafüredi Függőkertben található táblacsalád bizonyos elemei nagy arányban tartalmaznak üveget, mely nem kedvelt anyag a táblák kialakításakor. Ezt az is bizonyítja, hogy az eddig vizsgált projektek egyikében sem volt olyan tábla, mely tartalmazott üveget. Ennek egyértelmű oka, hogy az üveg sokkal könnyebben megrongálható, mint a fa vagy a fém, és sokkal gyorsabban és látványosabban is koszolódik be,

azonban bizonyos esetekben nagyon is hozzáadhat a táblák megjelenéséhez. Ez pont így történt a Függőkert esetében is, a táblákon átnézve láthatjuk, a mögöttük lévő tájat, a táblák nem takarják ki azt, vagy éppen a Függőkert sziklaifalai felszerelt táblák esetén a mögöttük rejtőző köveket. Meg kell találni a megfelelő egyensúlyt, hogy a táblán szereplő információk továbbra is jól olvashatóak legyenek, viszont az üveg használatának a célja se vesszen el teljesen. Ha ezt az egyensúlyt sikerül megtalálni, akkor a táblák pont annyira lesznek szem előtt, hogy ne zavarjanak, és pont annyira fognak beleolvadni a tájba, hogy még jól olvashatóak és értelmezhetőek legyenek. Továbbá, üveg használatakor olyan esetek is könnyen kialakíthatóak, amikor a látogatóknak át kell nézniük az adott

táblán, úgy, hogy a helyszínt és a táblán szereplő információkat, grafikákat együtt nézve kapják meg a teljes képet. Ezen felül, a táblák alján elhelyezett napelemek által összegyűjtött energia képes ellátni minden egyes táblában található LED szalagot, amely alulról világítja meg az üveget, így az éjszakai folyamán is könnyen és jól olvashatóak a táblák. Természetesen nem szükséges minden helyszínen, hogy a táblák éjjel meg legyenek világítva, ezt az aspektust a tervezőnek kell mérlegelnie az éjszakai látogatói szokások fényében. Azonban a lillafüredi függőkert éjszakai kivilágítása kedvező célponttá teszi azt a látogatók számára még a sötétben is, így a táblák kivilágítása is fontos szempont volt.

Miskolctapolca közpark

34. ábra – A miskolctapolcai közpark táblarendszerének jó megoldásai – saját ábra

A Miskolctapolcán található közparkot az elmúlt években újítták fel, ezen belül új táblarendszer is került a helyszínre, melyet a magyar, Patkós Stúdió tervezett. A stúdióban grafikusok, szövegírók, asztalosok, dekoratőrök és tájépítésszek együtt tervezik és valósítják meg a táblarendszereket. A cég interaktív tanösvények készítésére specializálódott, amely azt jelenti, hogy az általuk készített táblákon

interaktív, mozgatható játékok is találhatóak az információk mellett. Legújabb fejlesztésük, hogy 3D-s modelleket készítenek és helyeznek el a táblákon (INT23). A miskolctapolcai közpark botanikai tábláin a különböző fák 3D-s kérgét helyezték el, így a látogatók az információk elolvasása mellett azonnal meg is tapinthatják az adott fák kérgét. Néhány esetben, mint a kínai mamutfenyő, még a fához tartozó toboz 3D-s modellét is elhelyezték. A tó körül olyan zoológiai táblák kerültek létesítésre, amelyek játékos formátumban mutatják be az ottani élővilágot, a látogatók összepárosíthatják, hogy melyik élőlényhez melyik lábnyom tartozik. Ezek az interaktív részletek segítik a látogatók, elsősorban a gyerekek edukációját, mely ebben a formátumban nem is tanulásnak hathat, hanem játéknak. Így egyszerre érezhetik jól magukat, és bővíthetik tudásukat.

5. Összegzés

A dolgozatom, „A látogatóirányítás tájépítészeti eszköztára”, azzal a céllal készült, hogy bemutassa, milyen szempontokat kell figyelembe vennie ahhoz egy tervezőnek, hogy sikeres táblarendszert tudjon tervezni egy-egy tájépítészeti projekthez. A dolgozat első részében 14 külföldi példán keresztül vizsgáltam különböző táblarendszerek alkalmazását, anyaghasználatát, formavilágát és grafikai elemeit. Az általam vizsgált nemzetközi projektekben fellelhető látogatóirányítási eszközök magas színvonalú, jól átgondolt, működőképes és egységes táblacsaládok voltak, melyek közül a legtöbbet multidiszciplináris cégek terveztek. A példák tanulmányozása során, 8 szempontot állapítottam meg, amelyek nélkülözhetetlenek egy-egy táblarendszer sikeres tervezéséhez. Ezek a helytálló anyaghasználat, a flexibilis táblakialakítás, a szemléletes információközlés, az egységesített táblastruktúra, az irányított és folyamatos tájékoztatás, az integrált formák és méretek, a helyspecifikus grafikai elemek, és az akadálymentes tájékoztatás összefoglaló neveket kapták, melyek mögöttes tartalmát bővebben is kifejtettem, így mindenki számára egyértelmű, hogy milyen szempontokat kell mindenképp figyelembe venni. A második részben magyarországi helyszíneket elemeztem, a már korábban megállapított nyolc szempont alapján. Az itthoni projektek közül csak kettő érte el a nemzetközi projektekben megismert magas színvonalat, így azokat bővebben vizsgáltam, mely során olyan megoldásokkal találkoztam, melyek túlmutatnak néhány nemzetközi példán, sőt követendő példaként is szolgálhatnak a jövő tervezői számára. A többi helyszín elemzését összevontan tárgyaltam, azonban meg kell jegyeznem, hogy ezen helyszínek estén is akadtak kimagasló részletek, megoldások.

A kutatás és a vizsgálat után az egyik legfontosabb következtetésem, hogy a táblarendszerek tervezését nem lehet a projekt utolsó fázisára hagyni, vagy éppen katalógusból kiválasztani azokat, ugyanis ebben az esetben a táblák nem fogják tudni kiszolgálni se a helyszínt, se a látogatók igényeit, így a funkciójuk, - hogy tájékoztassanak, útbaigazítsanak és javítsák a látogatói élményt, - akár el is veszhet. A táblarendszernek már a kezdetektől fogva szerves része kell, hogy legyen a tervezési folyamatnak. Ennek a legfőbb oka, hogy a táblák nem csupán esztétikai elemek, hanem funkcionális eszközök, amelyek segítik a látogatók irányítását és a helyszín értelmezését. Ez nagyon jól megfigyelhető a Pünkösdfürdő Park esetében, ugyanis a tervezők tudták, hogy a park sikere abban rejlik, hogy már a tervezés és a kivitelezés legelején elkezdik átadni az információkat a látogatóknak, így amikor megnyílik a helyszín, akkor az emberek érteni fogják a hely lényegét.

Egy jól megtervezett táblarendszer figyelembe veszi a helyszín egyedi adottságait, mint például az időjárási viszonyokat, így megfelelő anyaghasználattal hosszúéletű és minőségi táblák

kerületnek installálásra, mint a Port Botany Expansion vagy a Hudson River Park esetében. Továbbá, a tábláknak figyelembe kell vennie a hely formavilágát, beintegrálódnia abba, vagy kiegészíteni azt. Erre kiváló példákat láthattunk a Victorian Desalination Plant és a Warsaw Breweries projekteknél. Természetes nem utolsó szempont figyelembe venni a látogatók mozgását sem, mivel szokások függvényében tudjuk megállapítani, hol van szükség információ átadására, hol kell elhelyeznünk útbaigazító táblákat ahhoz, hogy minden látogató biztonságban érezze magát, és ne tévedjen el. Továbbá azt is, mennyi információt adjunk át a látogatóknak az egyes pontokon, hogy az ne csak elégséges legyen, hanem folyamatos is, és tovább javítsa a nézelődők élményét.

A kutatás során továbbá világossá vált az is, hogy egy tájépítészeti projekt keretében a táblarendszerek tervezése olyan komplex feladat, amely túlmutat a tájépítész hatáskörén. Természetesen nem lehetetlen, hogy valaki a szakmánkból megtervezzen egy látogatóirányítási rendszert, azonban ez igen idő- és energia igényes feladat, valamint nem biztos, hogy minden szempontból a lehető legmegfelelőbb megoldások fognak születni. Azonban, figyelembe kell venni, hogy mekkora volumenű projektről és mennyi tábláról van szó, ugyanis egy kisebb projekt esetében, a megfelelő idő és energia befektetésével egy tájépítész is elegendő lehet a táblák megtervezéséhez. Ezzel szemben nagyobb, komplexebb projektek esetében szorosan együtt kell működni más területek szakembereinek, például grafikusoknak, szövegíróknak, formatervezőknek és olyan szakembereknek, akik a kivitelezés részét végzik a munkának. Minden szakember a saját szakterületéhez kapcsolódó legkisebb részletet is meg fogja tudni úgy valósítani, hogy az a lehető legjobb minőségű legyen. Ezek az apró részletek azok, melyekre a szakmától távol álló rá sem fog ismerni, azonban igenis különbséget fognak jelenteni. A különböző szakterületek bevonása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a táblarendszer ne csak funkcionálisan, hanem vizuálisan és tartalmilag is megfelelő legyen. Azonban egy tájépítész sem hagyható ki a táblák megtervezésekor, mert bizonyos aspektusokban ő fog megfelelő választ, megoldást adni a felmerülő problémára vagy kérdésre. Ilyen szempont lehet például, hogy az adott helyszínen a táblákkal milyen információkat szeretnénk átadni a látogatóknak, vagy éppen, hogy bizonyos helyzetekben mekkora és milyen formájú táblák tudnak beilleni annyira az adott helyszínbe, hogy ne legyenek zavaróak, azonban észre lehessen venni őket.

Mindent egybevetve megállapítható, hogy a látogatóirányítási táblarendszerek tervezése igen komplex feladat mely sok gondolatot és időt igényel, azonban egyre kevésbé elhanyagolható rész a tájépítészeti projektek megtervezésekor, valamint az átadás utáni megfelelő működés tekintetében.

Irodalomjegyzék

- KAPLAN 1998 Rachel Kaplan, Stephen Kaplan, Robert L. Ryan: With People in Mind: Design and Management of Everyday Nature, Washington, 1998.
- MACZÓ 2021 Maczó Péter: A tipográfiáról, Budapest, 2021.
- SAMARA 2021 Timothy Samara: A grafikai tervezés kézikönyve – Elemek, összefüggések és szabályok, Budapest 2021.
- GIBSON 2009 David Gibson: The Wayfinding Handbook – Information Design for Public Spaces, New York, 2009.
- CALORI 2015 Chris Calori, David Vanden-Eynden: Signage and Wayfinding Design - A Complete Guide to Creating Environmental Graphic Design Systems, New Jersey, 2015.
- RAND 1985 Paul Rand: A Designer's Art, New Haven and London, 1985.
- MACZÓ 2010 Maczó Péter: Ön itt áll- Az infodesignról, Budapest 2010.
- VIRÁGVÖLGYI 2004 Virágvölgyi Péter: A tipográfia mestersége – számítógéppel, Budapest 2004.
-
- INT01 <https://landezine.com/>
(2024. január 08.)
- INT02 <https://landscapeaustralia.com/articles/port-botany-expansion-1/>
(2024. január 09.)
- INT03 <http://www.deucedesign.com.au/>
(2024 január 09.)
- INT04 <http://www.deucedesign.com.au/port-botany-expansion/>
(2024 január 09.)
- INT05 <https://hudsonriverpark.org/about-us/hudson-river-park-trust/>
(2024 január 09.)
- INT06 <https://www.pentagram.com/work/hudson-river-park/story>
(2024 január 09.)
- INT07 <https://www.pentagram.com/work/nicollet/story>
(2024. április 03.)
- INT08 <https://www.govisland.com/history>
(2024. június 04.)

INT09	https://www.pentagram.com/work/governors-island/story (2024. június 04.)
INT10	https://browarywarszawskie.com.pl/en/about-us (2024. június 04.)
INT11	https://studioblank.pl/portfolio_page/wayfinding-system-at-the-warsaw-breweries/ (2024. június 04.)
INT12	https://www.aspect-studios.com/projects/victorian-desalination-ecological-reserve-project (2024. június 04.)
INT13	https://www.aspect-studios.com/projects/victorian-desalination-plant-signage-strategy (2024. június 04.)
INT14	https://www.pentagram.com/work/titletown/story (2024. június 07.)
INT15	https://whybrowstudio.com/work/small-island/ (2024. június 07.)
INT16	https://www.aspect-studios.com/projects/felixstow-reserve-wf (2024. június 07.)
INT17	https://studiomda.com.br/projeto/parque-do-pontal/?lang=en (2024. június 07.)
INT18	https://studiomda.com.br/projeto/ponta-da-figueira-marina/?lang=en (2024. június 09.)
INT19	https://studioblank.pl/portfolio_page/brain-park-in-cracow/ (2024. június 09.)
INT20	https://www.appliedinformation.group/projects/princeton-university (2024. június 09.)
INT21	https://studioblank.pl/pl/portfolio_page/system-informacji-wizualnej-muzeum-slaskie/ (2024. június 09.)
INT22	https://fokert.budapestikozmuvek.hu/punkosdfurdo-park (2024. szeptember 24.)
INT23	https://patkosstudio.hu/ (2024. október 13.)
INT24	https://welovebudapest.com/cikk/2014/08/18/uj-design-t-kapott-a-margit-sziget/ (2024. október 13.)

1. Melléklet – A Port Botany Expansion elemzése

Tervezte:
Deuce Design

A táblákon található színek használata folytonos, ezzel biztosítva az információk könnyebb megértését a látogatók számára.

SZÍNHASZNÁLAT:

- LEGFONTOSABB INFORMÁCIÓK
- TOVÁBBI SZÖVEGES INFORMÁCIÓK
- ILLUSZTRÁCIÓK, GRAFIKAI ELEMEEK
- A TÁBLÁK HÁTTERE

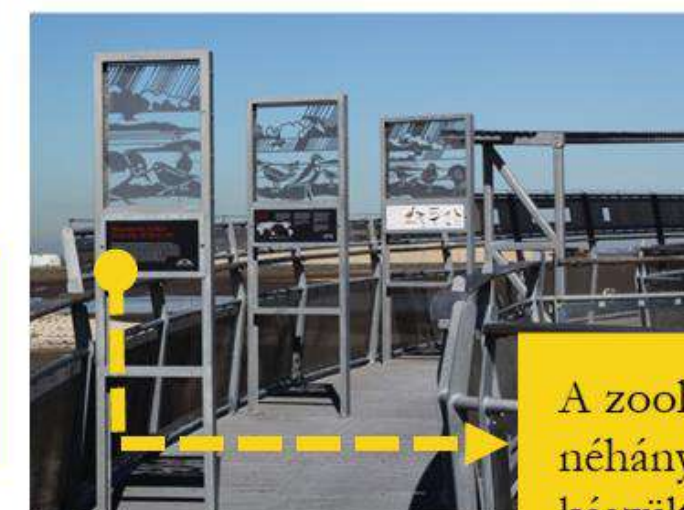
LÉZERVÁGOTT BETŰK

EGYEDI GRAFIKÁK ↓ EDUKÁCIÓ

A táblák anyaga ellenáll az UV sugaraknak és a sós tengeri levegőnek, valamint tükrözi a kikötő anyaghasználatát is.

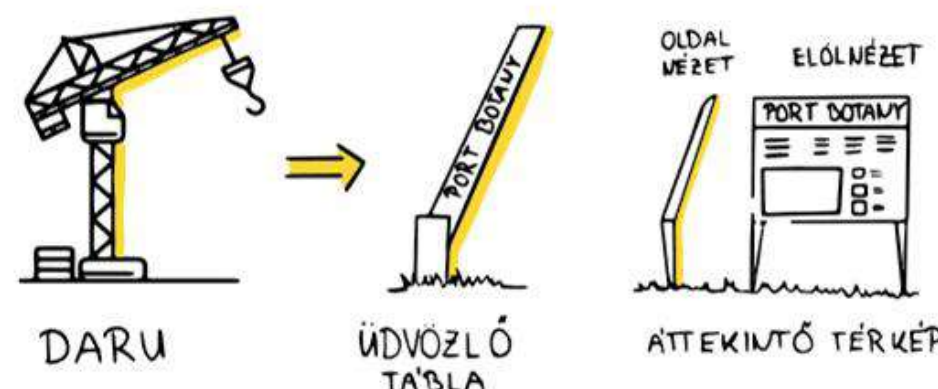

A zoológiai táblák közül néhány lézervágással készült, és fellelhető benne a helyi fauna.

TÁBLA FAJTA'K

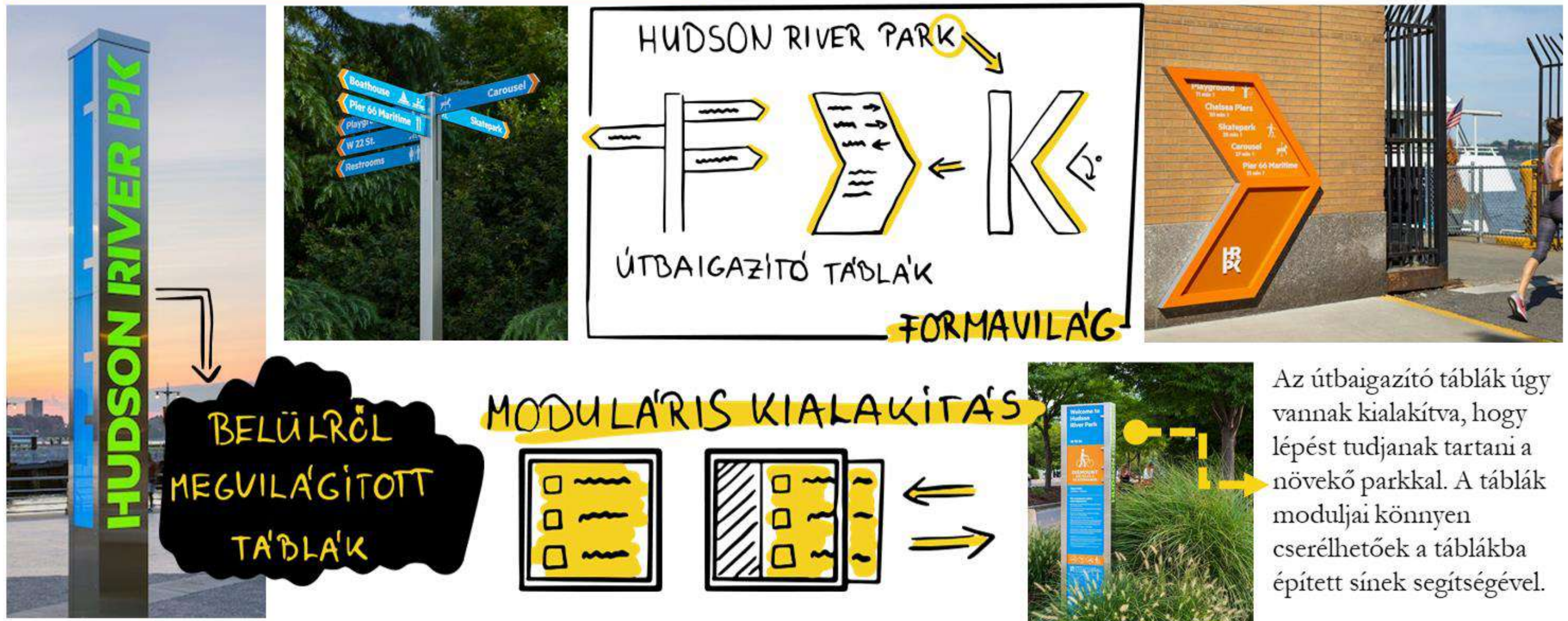
FORMAVILÁG

Az útbaigazító táblák formavilágát a kikötőben található rakodó daruk inspirálták. A táblák hajlásszöge megegyezik a daruk hajlásszögével.

2. Melléklet – A Hudson River Park elemzése

Tervezte: **Pentagram**

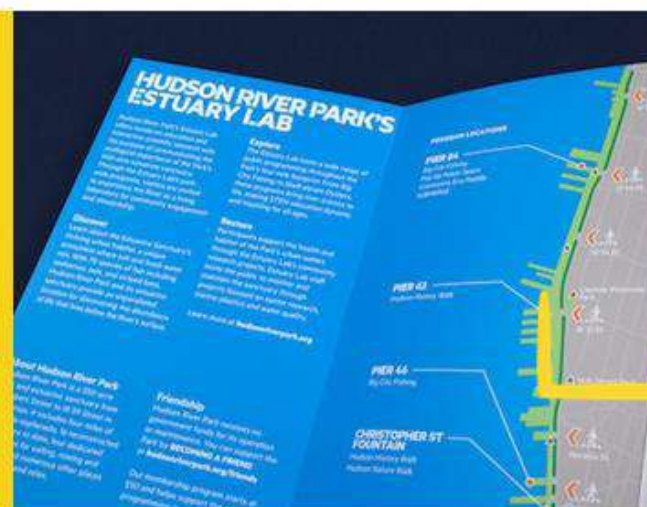

Az útbaigazító táblák úgy vannak kialakítva, hogy lépést tudjanak tartani a növekvő parkkal. A táblák moduljai könnyen cserélhetőek a táblákba épített sínek segítségével.

Az összes vizsgált külföldi projekt közül a Hudson River Parkban lelhető fel a legtöbb táblatípus.

Az információs táblarendszer mellett a park további elemeiben is megjelenik az arculat: prospektusok, jegyek, közösségi média, plakátok és merchandise.

KÉK = FOLYÓ
 ZÖLD = FLÓRA
 FEHÉR = INFORMÁCIÓK
 NARANCS = FELSZÓLÍTÁS

SZÍNHASZNÁLAT

ALAPRAJZ
↳ LOGÓ

3. Melléklet – A Warsaw Breweries elemzése

Tervezte: **blankstudio™**

A táblarendszer letisztult, egyszerre könnyed és indusztriális

Az útbaigazító rendszert beleintegrálták a környező épületek stílusába

VISSZATÉRŐ ELEM
A TÁBLÁKON

Áttekintő térkép

Útbaigazító tábla

Információs tábla

A különböző épületek különböző szín jelölést kaptak, melyek segítenek a tájékozódásban

KÜLÖN ÁLLÓ ELEM

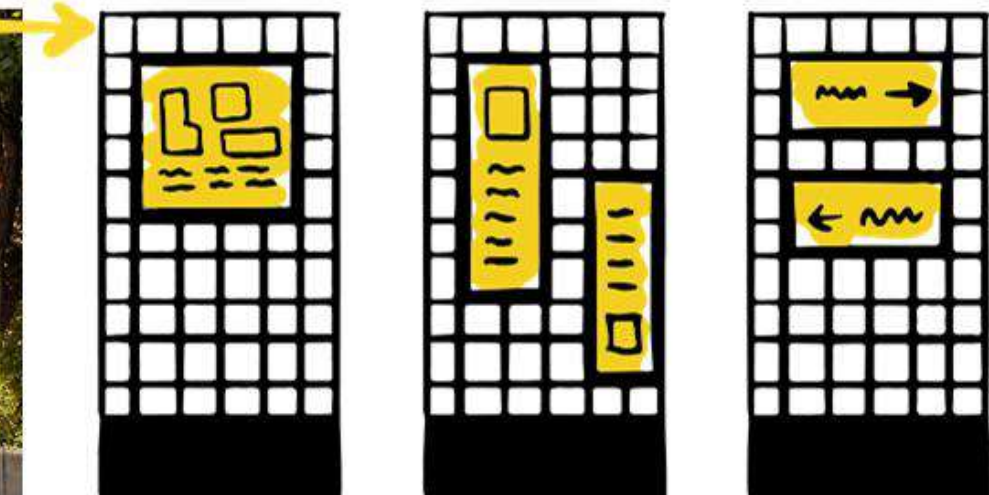
LETISZTULT
TÁBLAKÉP
← ≡ □□

A táblarendszer arculata egyszerre jeleníti meg a helyszín történelmi múltját, valamint a jelenlegi modern szerepét

ÉPÜLETEKEN
KÍVÜL-BELÜL
HASZNÁLHATÓ

FELSZERELT
ELEM

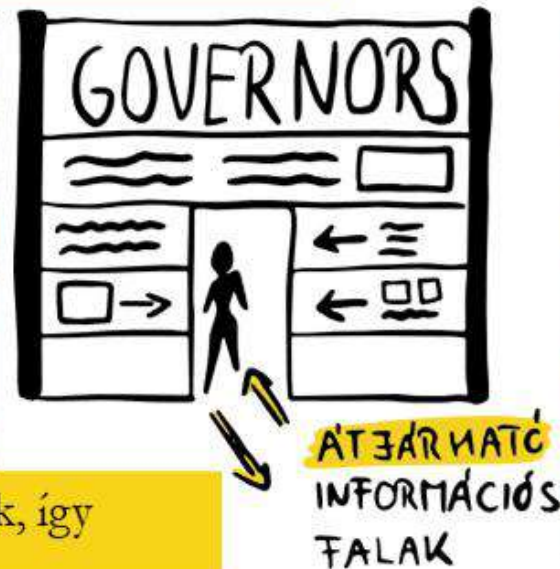
FLEXIBILIS TÁBLAHASZNÁLAT

4. Melléklet – A Governors Island elemzése

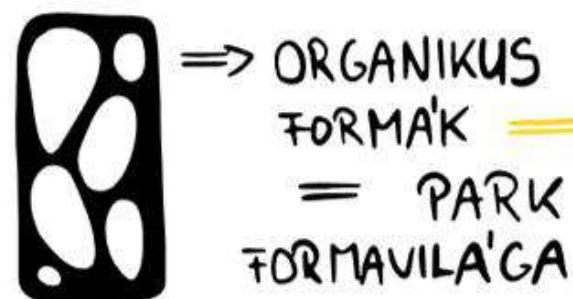
Tervezte: **Pentagram**

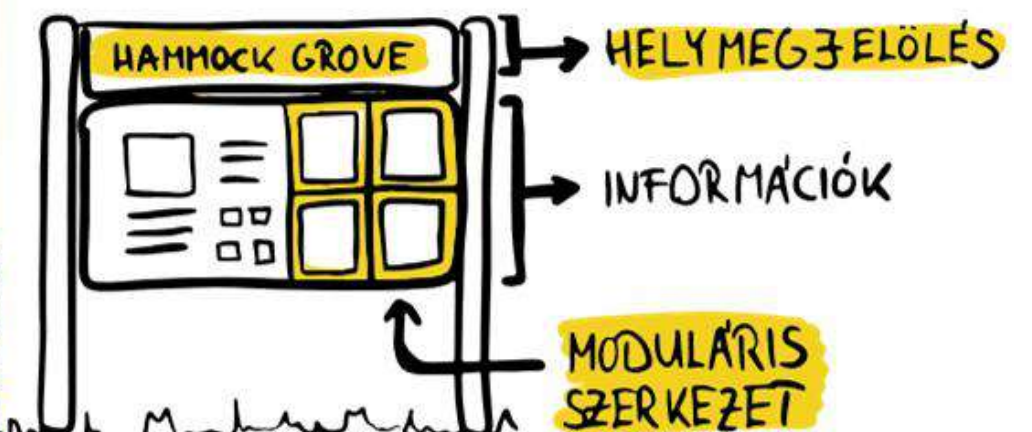
A táblák nagyméretűek, de át lehet látni rajtuk, így nem takarják ki az épületeket, a tájat

A táblák modulokból állnak, az egyes elemek kicserélhetőek, a táblák bővíthetőek

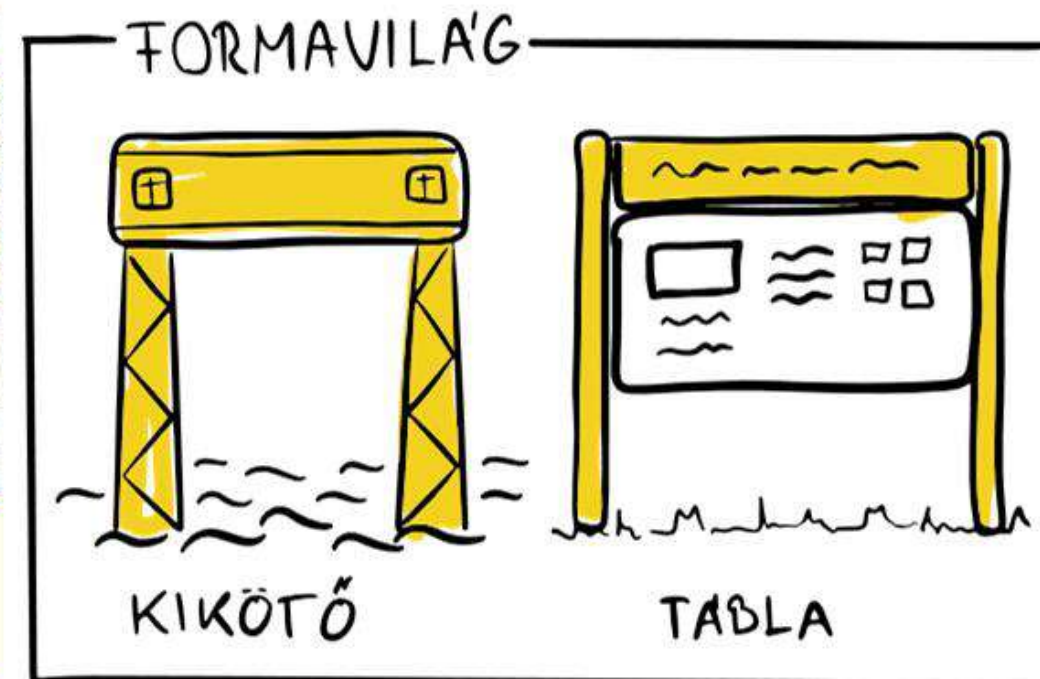
Egyedi ikoncsalád

A táblák letisztultak, könnyen olvashatóak az információk

Az arculat alapjául a két kikötő és a park formavilága szolgált

5. Melléklet – A Victorian Desalination Plant elemzése

Tervezte:

ASPECT Studios

TÁBLA FAJTAK

Üdvözlő
tábla

Áttekintő
térkép

Információs
tábla

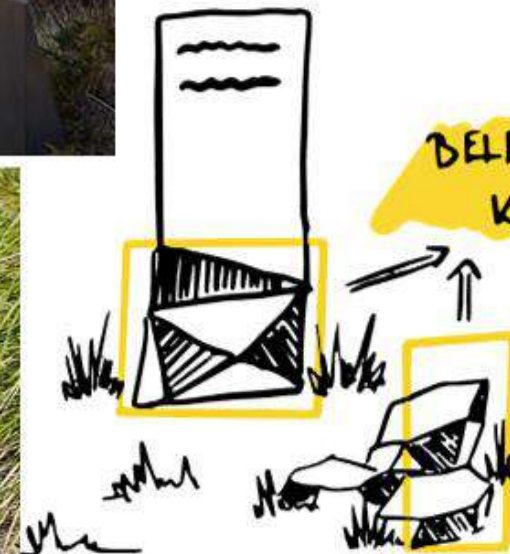
Útbaigazító
tábla

Figyelmeztető
tábla

A táblákon található színek
hierarchiája segít az információk gyors
és folytonos megértésében.

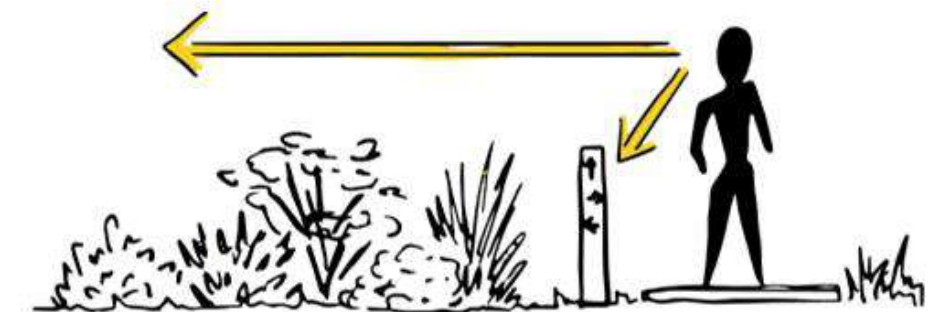
= KÖVEK → TÁBLÁK HÁTTERE
 = NÖVÉNYEK ⇒ INFORMÁCIÓK
PIKTOGRAMOK

A táblák
anyaghasználata
hasonlít a
rezervátumban
található kövekre, így
azok természetesnek
tűnnek, de mégsem
olvadnak bele a tájba.
A táblák formavilága
teljes mértékben
tükrözi a sóatlanító
üzem geometrikus
formáit.

Az ösvények mellett elhelyezett útbaigazító táblák
mérete úgy lett megtervezve, hogy az ösvényről
jól lássuk őket, azonban ha felnézünk, akkor nem
magasodnak ki a növények közül, és így nem
zavarnak bele a táj természetes szépségébe sem.

A TÁBLÁK MAGASSÁGA NEM
ZAVAR BELE A TÁJBA

6. Melléklet – A Nicollet Avenue elemzése

Tervezte: **Pentagram**

TA'BLA FAJTA'K

Áttekintő térkép

Térképrészlet

Útbaigazító tábla

Információs tábla

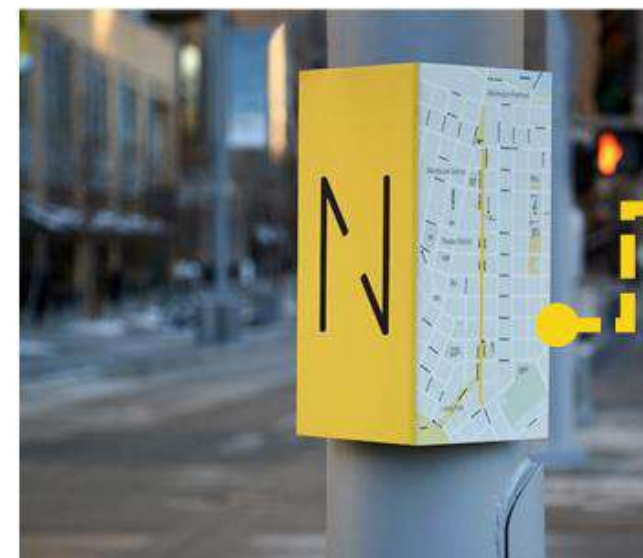

MEGLÉVŐ
OBJEKTUMRA
SZERELHETŐ
TA'BLA'K

BELÜLRŐL
MEGVILÁGÍTOTT
TA'BLA'K

ON NICOLLET

A gyalogos-átkelőhelyeknél
kihelyezett kisebb méretű
térképrészletek segítenek a
könnyebb tájékozódásban

LETISZTULT
ÚTBAIGAZÍTÓ
TA'BLA'K

Az útbaigazító táblák forma és
színvilága egyszerű, hogy az
információ könnyen átvehető
legyen

ARCULAT
INFORMÁCIÓK

A táblák formája úgy van
kialakítva, mint a projekt
logója, az áthaladást
tükröző forgalom

7. Melléklet – A Városliget elemzése

Tervezte:

Graphasel
Design Studio

**MODULÁRIS
KIALAKÍTÁS**

A parkban található útbaigazító táblák modulárisak, könnyen változtathatóak, az alkalmazott piktogramok könnyen értelmezhetőek.

LIGET
BUDAPEST

**HAZILITOTT
TÁBLÁK**

Az arculat elemei visszaköszönnek online és offline formában is. Jelen vannak a térképeken, a parkban található pavilonokon. A social média felületeken ugyanazokkal az ikonokkal, figurákkal találkozhatunk.

**EGYEDI
PIKTOGRAMOK**

⇒ ZÖLD: TÉRKÉPEK

⇒ FEKETE: INFORMÁCIÓK

⇒ SÁRGA: ARCULATI/DESIGN
ELEM

**A TÁBLÁKKAL
MEGELEGZŐ SZÍN**

A térképeken egyértelműen feltűnnek a fő látványosságok, az adott funkciók. A letisztázott alaprajz miatt a látogatók nem vesznek el a részletekben.

8. Melléklet – A Pünkösdfürdő Park elemzése

A parkban található összes tábla és pad ugyanabból a fából készült.

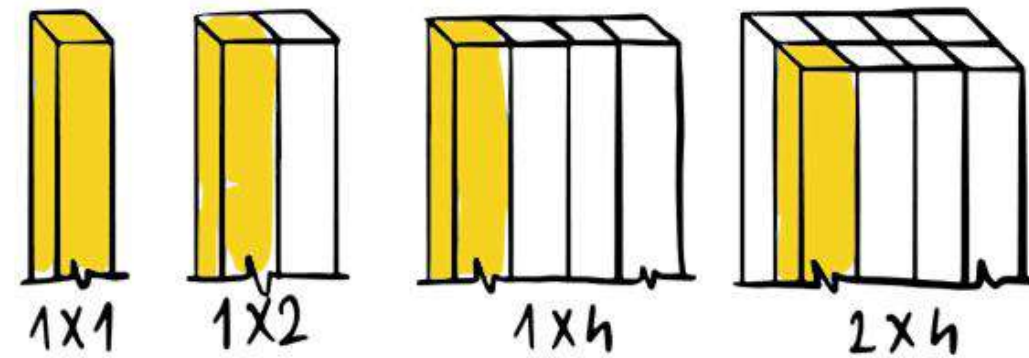
Tervezte:

FŐKERT FŐVÁROSI KERTÉSZETI
NONPROFIT ZRT.
BUDAPEST

A TÁBLARENDSZER ALAPJA, ÉS
AZ ALAP EGYSÉG KOMBINÁLÁSA

A táblarendszer alapja egy faoszlop. Annak függvényében, hogy milyen célt szolgál az adott tábla, változik az egymással összekapcsolt faoszlopok száma. A legnagyobb egység 8 oszlopból áll, melyen a park egészére vonatkozó információk találhatóak.

TÁBLA FAJTÁK

Üdvözlő
tábla

Áttekintő
térkép

Információs
tábla

Útbaigazító
tábla

Figyelmeztető
tábla

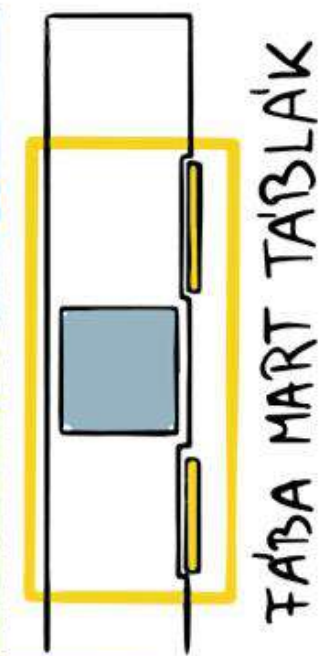
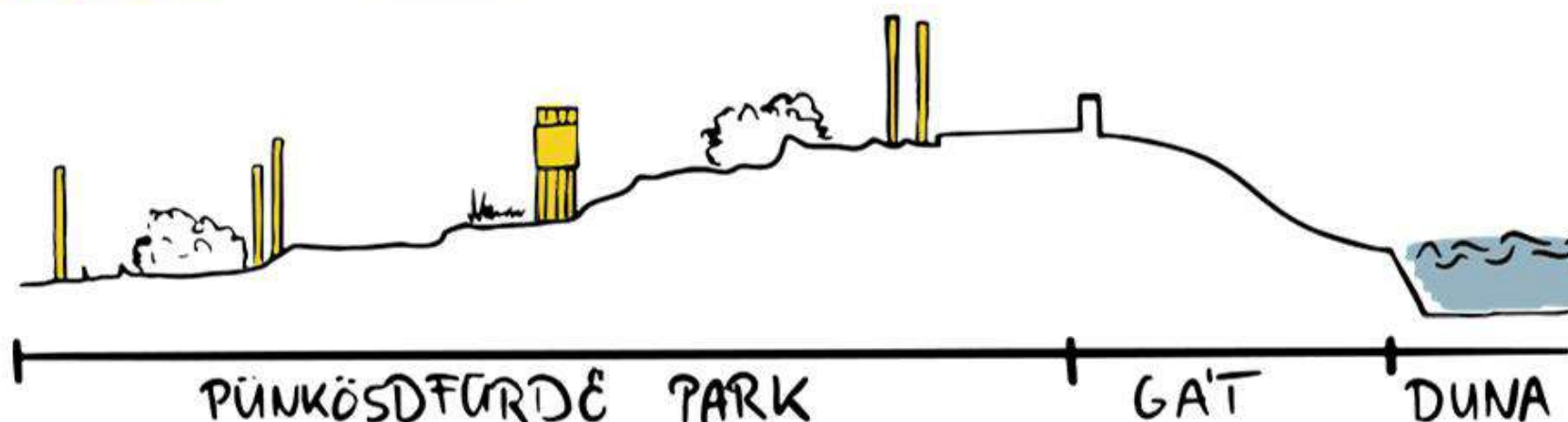
Zoológiai
tábla

Botanikai
tábla

A felhasznált színek a Dunát, a
szárazságot és az ökológiát jelképezik.

A VERTIKÁLIS ELEMEEK HIÁNYÁNAK CSÖKKENTÉSE

A táblákon négy különböző stílusú grafikai nyelvvel rendelkező rendszert láthatunk, aminek célja, hogy a különböző funkciók mint például az edukáció, vagy az útbaigazítás, még jobban elkülönüljenek egymástól.

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Zsigmond Zsombor
A Hallgató Neptun kódja: I9P8Q7
A dolgozat címe: A látogatóirányítás tájépítészeti eszköztára
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Tájépítészeti, Településtervezési és
Dísznövénykertészeti Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: Budapest, 2024. november 4.

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Zsigmond Zsombor (hallgató Neptun azonosítója: I9P8Q7) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védelemre javaslom / nem javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen / nem

Kelt: Budapest, 2024. november 4.

belső konzulens